

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Postipankki Oy:stä, laiksi Postipankki Oy:n investointirahastosta ja laeiksi pankkitarkastuslain 1 §:n, liikepankkilain ja leimaverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Postipankista muodostettavaksi pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiömuotoinen pankki. Postipankki Oy:hyn sovellettaisiin, jollei laissa toisin säädetä, mitä liikepankeista on säädetty.

Postipankki Oy olisi valtioenemmistöinen osakeyhtiö. Postipankki Oy:n osakekannasta olisi valtion omistuksessa ja hallinnassa oltava määrä, joka on vähintään 51 prosenttia pankin kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Postipankki Oy:n toimintaa valvoisi samoin kuin muitakin pankkeja pankkitarkastusvirasto.

Esitykseen sisältyvällä ehdotuksella laiksi Postipankki Oy:n investointirahastosta kumottaisiin valtion investointirahastosta annettu laki ja siirrettäisiin valtion investointirahaston omaan pääomaan kuuluvat varat Postipankki Oy:lle. Pankin taseessa näistä varoista muodostettaisiin erityinen pankin omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto, josta myönnettäisiin lainoja lähinnä pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle. Rahaston pääoma otettaisiin huomioon Postipankki Oy:n vakavaraisuutta liikepankkilain 46 §:n mukaisesti laskettaessa.

Postipankki Oy:n vakavaraisuuden turvaamiseksi pankin omaan pääomaan rinnastettaisiin valtion Postipankki Oy:lle antama takuu. Takuun määrä olisi puolet Postipankki Oy:n oman pääoman ja Postipankki Oy:n investointirahaston pääoman yhteismäärästä. Postipankki Oy:n omaan pääomaan rinnastettaisiin tällöin lisäksi liikepankkilaissa säädetyllä tavalla Postipankki Oy:n liikkeeseen laskemat debentuurit ja pankin tekemät luottotappiovaraukset. Takuusta katsottaisiin kulloinkin olevan käytössä määrä, joka tarvitaan liikepankkilaissa säädetyn vakavaraisuusvaatimuksen täyttymiseen. Jos Postipankki Oy:n oma pääoma ei riitä pankin sitoumusten kattamiseen, valtio vastaa Postipankki Oy:n si-

toumusten täyttämisestä takuun määrään asti. Postipankki Oy suorittaisi valtiolle korvausta takuun käytöstä.

Postipankki Oy hoitaisi keskitetysti valtion koti- ja ulkomaisen maksuliikkeen. Pankki suorittaisi valtiovarainministeriön vahvistamaa korvausta vastaan myös muita valtion sille antamia tehtäviä.

Postipankki Oy harjoittaisi toimintaansa omien konttoreiden lisäksi posti- ja telelaitoksen toimipaikkojen välityksellä. Postipankki Oy suorittaisi posti- ja telelaitokselle korvausta Postipankki Oy:n toiminnan harjoittamisesta sen mukaan kuin Postipankki Oy ja posti- ja telelaitos siitä sopivat. Postipankki Oy harjoittaisi sekä kotietä ulkomaista postisiirtoliikettä.

Postipankki Oy:n hallinto järjestettäisiin samalla tavalla kuin liikepankeissa. Pankin hallintoa hoitaisivat hallintoneuvosto, hallituksena toimiva johtokunta ja toimitusjohtaja. Johtokunnan puheenjohtajana toimisi pankin pääjohtaja.

Postipankki Oy:n vakavaraisuuden ja tallettajien saamisen turvaamiseksi Postipankki Oy kuuluisi liikepankkien ja Postipankki Oy:n yhteiseen vakuusrahastoon.

Lain voimaan tullessa nykyisen laitospuotoisen Postipankin varat, velat sekä varaukset ja muut velvoitteet siirtyisivät osakeyhtiömuotoiselle Postipankille yleensä viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen kirjanpitoarvojen mukaisesti. Valtio vastaisi edelleen ennen lain voimaantuloa syntyneistä pankin veloista ja velvoitteista. Valtiolla olisi oikeus merkitä siirtyvää omaisuutta vastaan Postipankki Oy:n osakkeita nimellisarvoltaan yhteensä enintään 500 miljoonalla markalla. Omaisuuden siirrosta ja valtion investointirahaston varojen siirtymisestä ei aiheutuisi Postipankki Oy:lle veroseuraamuksia.

Postipankista Postipankki Oy:n palvelukseen siirtyvä virkasuhteinen henkilöstö tulisi työsopi-

mussuhteeseen. Postipankki Oy:ssä säilyisi oma neuvottelujärjestelmä työsuhteen ehtojen määrittämiseksi. Ennen lain voimaantuloa neuvoteltaisiin työsuhteen ehtoja koskevat työehtosopimukset Postipankki Oy:n henkilökuntaa edustavien järjestöjen kanssa. Siirtyvän henkilökunnan elä-

ke-etuudet turvattaisiin saman tasoisina kuin ne olivat lain voimaantullessa. Eläketurvasta huolehtisi Postipankki Oy:n eläkesäätiö, joka perustettaisiin ennen lain voimaantuloa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1988 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	4	4 luku. Erinäiset säännökset	14
1. Esityksen merkitys	4	5 luku. Postipankki Oy:n perustamiseen liittyvät järjestelyt	14
1.1. Tavoitteet	4	6 luku. Voimaantulo	16
1.2. Keinot	5	1.2. Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta ..	16
1.2.1. Postipankki Oy	5	1.3. Laki pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta	20
1.2.2. Postipankki Oy:n investointirahasto ..	6	1.4. Laki liikepankkilain muuttamisesta	20
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	7	1.5. Laki leimaverolain muuttamisesta	20
2.1. Postipankki	7	2. Voimaantulo	20
2.1.1. Lainsäädäntö	7	LAKIEHDOTUKSET	21
2.1.2. Postipankin hallinto	7	1. Laki Postipankki Oy:stä	21
2.1.3. Postipankin liiketoiminta	8	2. Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta	24
2.1.4. Valtion ja Postipankin suhteet	9	3. Laki pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta	26
2.2. Valtion investointirahasto	9	4. Laki liikepankkilain muuttamisesta	26
2.2.1. Lainsäädäntö	9	5. Laki leimaverolain muuttamisesta	28
2.2.2. Toiminta	10	LIITE	
2.3. Asian valmistelu	10	Rinnakkaistekstit	
3. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset	10	3. Laki pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta	30
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11	4. Laki liikepankkilain muuttamisesta	30
1. Lakiehdotusten perustelut	11	5. laki leimaverolain muuttamisesta	30
1.1. Laki Postipankki Oy:stä	11		
1 luku. Yleiset säännökset	11		
2 luku. Postipankki Oy:n vakavaraisuus ...	12		
3 luku. Valtion Postipankki Oy:lle antamat tehtävät	13		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen merkitys

1.1. Tavoitteet

Pankkitoimintaa koskevien säännösten eroavuudet voimassa olevassa liikepankkilaissa (540/69), säästöpankkilaissa (541/69), osuuspankkilaissa (542/69) ja postipankkilaissa (511/69) asettavat eri talletuspankkiryhmät toimintaedellytysten osalta erilaiseen asemaan. Mietintönsä (komiteamietintö 1986:2) 14 päivänä helmikuuta 1986 jättäneen pankkitoimintakomitean valmistelemia ehdotus laiksi talletuspankkien toiminnasta sisältää säännökset pankkien liiketoiminnasta, maksuvalmiudesta, vakavaraisuudesta, kilpailun edistämisestä ja asiakkaansuojasta. Tämä laki antaisi talletuspankeille yhtenäiset lainsäädännölliset toimintapuitteet siten, että kukin pankki yhteisömuodostaan riippumatta voi asian- tunteuksensa, taloudellisten mahdollisuuksiensa ja oman pääomansa asettamissa rajoissa harjoittaa kaikkea pankkitoimintaan kuuluvaa liiketoimintaa. Pankkien lisääntynyt mahdollisuus itse valita toimintansa painopistealueet voisi näin johtaa rakenteeltaan monipuolisempaan ja tehokkaampaan pankkitoimintaan. Lisäksi laki talletuspankkien toiminnasta korvaisi eri pankkilaissa olevia epäyhtenäisiä säännöksiä.

Talletuspankkilainsäädännön kokonaisuudistusta koskevan hallituksen esityksen valmistelutyö on vielä kesken. Asian laajakantoisuuden vuoksi ei ole mahdollista vielä arvioida, milloin hallituksen esitys kokonaisuudistukseksi voidaan antaa eduskunnalle. Tarkoituksena on ollut, että pankkilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä Postipankista muodostetaan pankkitoimintaa harjoittava valtioenemmistöinen osakeyhtiö, johon sovellettaisiin edellä mainittua lakia talletuspankkien toiminnasta.

Postipankkia on viime vuosina kehitetty liikepankin tavoin toimivaksi rahalaitokseksi. Postipankin muuttaminen osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi selkiinnyttäisi Postipankin oikeudellista asemaa ja maamme rahalaitosjärjestelmää. Kun Postipankin muodostaminen pankkitoimintaa harjoittavaksi osakeyhtiöksi ei ole riippuvainen pankkilainsäädännön kokonaisuudistuksesta ja kun tätä koskevan lainsäädännön voimaantulo

siirtyy ainakin vuoden 1989 alkuun, hallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että Postipankista muodostetaan valtioenemmistöinen osakeyhtiö jo ennen pankkilainsäädännön kokonaisuudistusta siten, että Postipankki voisi aloittaa toimintansa osakeyhtiönä vuoden 1988 alusta lukien. Postipankkiin osakeyhtiönä sovellettaisiin, jollei nyt säädettäväksi ehdotetussa laissa Postipankki Oy:stä toisin säädetä, mitä liikepankeista on säädetty. Mitä liikepankkilaissa on säädetty muun muassa osakepääomasta, yhtiöjärjestyksestä, pankkitarkastusvirastolle tehtävistä ilmoituksista, hallinnosta ja tilintarkastuksesta, tilinpäätöksestä ja tilikaudesta, yhtiökokouksesta, liikepankin liiketoiminnasta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta sekä pankin toiminnan keskeyttämisestä, selvitystilasta, purkamisesta ja sulautumisesta, sovellettaisiin, jollei laissa Postipankki Oy:stä toisin säädetä, Postipankki Oy:hyn. Postipankki Oy:hyn sovellettaisiin myös muita lakeja, jotka koskevat liikepankkeja. Pankkitarkastusvirasto valvoisi myös Postipankki Oy:n toimintaa.

Postipankin yhteisömuodon muuttaminen jo ennen talletuspankkilainsäädännön kokonaisuudistusta ei vaikeuta tätä kokonaisuudistusta. Postipankki Oy:n osalta tällöin tehtävät muutokset nyt säädettäväksi ehdotettuun lakiin Postipankki Oy:stä koskevat vain muutamia lain säännöksiä ja olisivat siten helposti tehtävissä. Postipankin muodostaminen osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi jo tässä vaiheessa parantaisi edellytyksiä pankkilainsäädännön kokonaisuudistukseen ja samalla edistäisi Postipankin toiminnan sopeutumista siihen. Liikepankkien pankkitoimintaa koskeviin säännöksiin talletuspankkilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä tehtävät muutokset tulisivat koskemaan myös Postipankki Oy:tä.

Postipankki toimii valtion vastuulla. Tästä pankin erityisluonteesta johtuen ei voimassa olevaan postipankkilakiin ole sisällytetty vakavaraisuutta, maksuvalmiutta eikä vakuusrahaa koskevia säännöksiä. Myös pankin liiketoimintaa koskevat säännökset poikkeavat eräiltä osin muiden pankkien liiketoiminnan sääntelystä.

Se, ettei Postipankilla ole vakavaraisuusvaatimusta, on voimassa olevan postipankkilain olen-

naisin ero verrattuna muista pankeista annettuihin lakeihin. Postipankki Oy:lle tulee liikepankkilain 46 §:n vakavaraisuussäännöksen soveltamisen vuoksi luoda samankaltainen oma pääoma kuin liikepankeilla on. Liikepankkilain 46 § edellyttää, että pankin oman pääoman määrän tulee olla vähintään 4 prosenttia pankin sitoumusten yhteismäärästä, josta on vähennetty pankin kassa sekä tietynlaiset saatavat ja sellaiset obligaatiot, jotka pankki saa lukea kassavarantoon. Tämä edellyttää Postipankin oman pääoman olennaista lisäämistä nykyisestä, mikä ei ole mahdollista ilman valtion huomattavaa sijoitusta.

Postipankki on osa valtion finanssiahallintoa. Postipankkia koskevaa lainsäädäntöä kehitettäessä on oltava peruslähtökohtana, etteivät muutokset vaikuta valtion ja Postipankin suhteisiin valtion maksuliikkeen ja maksuvalmiuden hoidossa. Postipankki on tästä syystä säilytettävä tiiviissä yhteydessä valtionhallintoon. Valtioneuvoston ja valtiovarainministeriön ohjaus- ja valvontamahdollisuuksien pankkiin nähden on oltava riittävät. Valtion maksuliike tulee hoitaa edelleen keskitetysti Postipankki Oy:n välityksellä ja valtiovarainministeriöllä tulee edelleenkin olla oikeus määrätä lyhytaikaisen luoton antamisesta Postipankki Oy:ltä valtiolle.

Postipankin hallinnollista asemaa tulee kuitenkin kehittää siten, että pankki saa riittävän itsenäisyyden ja sellaiset liikeytaloudelliset toimintapuitteet, joissa pankkia voidaan kehittää pankkikentän muuttuvassa toimintaympäristössä kilpailevana yrityksenä.

Postipankin henkilökunta on osaksi virka-, osaksi työsopimussuhteessa pankkiin. Postipankin yhteisömuodon muutoksen tulee olla vaikutuksiltaan Postipankin henkilökunnan palvelusuhteen ehtoihin nähden neutraali. Postipankin yhteisömuodon muutoksen yhtenä tavoitteena on henkilökunnan nykyisten palvelusuhteen ehtojen tason säilyttäminen ja edelleen kehittäminen Postipankin ja sen henkilökunnan tarpeet huomioon ottaen.

Postipankin aseman uudistamisen ja pankin oman pääoman kehittämisen yhteydessä tapahtuvien omaisuussiirotojen ei tule aiheuttaa pankille veroseuraamuksia.

Leimaverolain (662/43) 2 §:n mukaan Postipankki on nykyisin leimaveron suorittamisesta vapaa. Koska Postipankista tulee pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, tulee Postipankki Oy asettaa samaan asemaan muiden yhtiöiden kanssa. Tämän vuoksi tulee Postipankki poistaa leimaverolain 2 §:ssä olevasta niiden valtion laitosten

luettelosta, jotka ovat leimaverosta vapaita, sekä muutoinkin asettaa leimaveron suorittamisen suhteen samaan asemaan muiden pankkien kanssa.

1.2. Keinot

1.2.1. Postipankki Oy

Lakiehdotuksen mukaan Postipankista muodostetaan erilliseen lakiin perustuva valtioenemistöinen osakeyhtiö. Postipankin asema valtion tehtäviä hoitavana rahalaitoksena on tällä tavalla järjestettävissä myös ohjaus- ja valvontanäkökohdat huomioon ottaen tarkoituksenmukaisemmin kuin jos pankista muodostettaisiin liikepankki. Muiden yhteisömuotojen kuin osakeyhtiön puitteissa on vaikea saavuttaa rahoituksellisen ja verotuksellisen aseman samankaltaisuutta muiden pankkien kanssa. Ottaen huomioon Postipankki Oy:n aseman ja tehtävät erityisesti valtion maksuliikkeen ja kassatalouden hoidossa on valtion riittävien ohjaus- ja valvontamahdollisuuksien varmistamiseksi perusteltua, että Postipankki Oy:n kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä on vähintään 51 prosenttia valtion omistuksessa ja hallinnassa.

Postipankki Oy:hyn sovellettaisiin liikepankkilakia ja muitakin lakeja, jotka koskevat liikepankkeja. Tämä merkitsee sitä, että Postipankki Oy:llä olisi samat liiketoiminnan edellytykset ja rajoitukset kuin liikepankeilla. Laissa säädetty maksuvalmius- ja vakavaraisuusvaatimus tulisi koskemaan myös Postipankki Oy:tä.

Liikepankkilain vakavaraisuussäännösten soveltaminen Postipankki Oy:hyn edellyttää pankilta samankaltaista omaa pääomaa kuin liikepankeilla. Postipankin muodostaminen valtioenemmistöiseksi osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi merkitsee sitä, että mainitun lain edellyttämän vakavaraisuuden saavuttamiseksi tarvittavan oman pääoman järjestäminen Postipankki Oy:lle on lähinnä valtion tehtävä.

Postipankki Oy:ltä vaadittavan oman pääoman määrä on niin suuri, ettei ole valtionaloudellisia edellytyksiä sen sijoittamiseen pankkiin valtion merkitsemänä rahana maksettuna osakepääomana. Olennainen lisä Postipankki Oy:n omaan pääomaan saataisiin lakkauttamalla valtion investointirahasto valtion rahastona ja luovuttamalla rahaston oma pääoma Postipankki Oy:lle. Lakiehdotuksen mukaan näistä varoista muodostetaan pankin taseessa sidottuun omaan pääomaan

kuuluva erityinen lainarahasto, joka siten sisältyy myös vakavaraisuutta laskettaessa pankin omaan pääomaan. Omaan pääomaan rinnastettaisiin liikepankkilain 46 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla Postipankki Oy:n liikkeeseen laskemat debentuurit ja pankin tekemät luottotappiovaraukset. Koska Postipankki Oy:n omaa pääomaa ei tällöinkään voida saada pankin tuleva kehitys huomioon ottaen riittävän suureksi, olisi lisäksi omaan pääomaan rinnastettava Postipankki Oy:n vakavaraisuutta täydentävä määrältään rajattu valtion takuu. Takuusta olisi kulloinkin käytössä määrä, joka tarvitaan ylläpitämään sitä vakavaraisuutta, mitä liikepankkilaki edellyttää. Jos Postipankki Oy:n oma pääoma ei riitä pankin sitoumusten kattamiseen, valtio vastaa Postipankki Oy:n sitoumusten täyttämistä takuun määrään asti.

Postipankki Oy:hyn sovellettaisiin liikepankkilain lisäksi osakeyhtiölakia sekä muun muassa lakia ulkomaalaisen oikeudesta omistaa suomalaisen luottolaitoksen osakkeita ja harjoittaa pankkitoimintaa Suomessa (684/78).

Muiden pankkien tavoin tulisi myös Postipankki Oy pankkitarkastusviraston valvontaan. Tästä syystä olisi pankkitarkastuslain (548/69) 1 §:ään tehtävä tarpeelliset muutokset.

Kuten tähänkin asti Postipankki Oy voisi harjoittaa pankkitoimintaan kuuluvaa liiketoimintaa posti- ja telelaitoksen toimipaikkojen välityksellä.

Osakeyhtiömuotoisen Postipankin hallinto on tarkoituksenmukaista järjestää samoin kuin liikepankeissakin. Postipankki Oy:n hallintoa hoitaisi liikepankkilain 3 luvun mukaisesti hallintoneuvosto, hallituksena toimiva johtokunta ja toimitusjohtaja. Yhtiökokous valitsisi hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto valitsisi johtokunnan puheenjohtajan, toimitusjohtajan, yhden tai useamman varatoimitusjohtajan ja muut johtokunnan jäsenet. Postipankki Oy:llä olisi kuten suurimmilla liikepankeilla pääjohtaja. Pääjohtaja toimisi johtokunnan puheenjohtajana.

Koska Postipankki Oy olisi valtioenemmistöinen osakeyhtiö, olisi hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten oltava Suomessa asuvia Suomen kansalaisia.

Voimassa olevan postipankkilain 7 §:n mukaisesti lisättyä johtokuntaa, joka käsittelee valtion investointirahaston varoista myönnettäviä lainoja, ei ehdotettuun lakiin sisälly. Postipankki Oy:n investointirahastosta myönnettäviä lainoja koskevat asiat käsiteltäisiin Postipankki Oy:ssä samalla tavalla kuin muutkin laina-asiat. Postipankki

Oy:n investointirahastosta annettulla lailla perustettaisiin Postipankki Oy:hyn Postipankki Oy:n investointirahaston neuvottelukunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä päättäisi Postipankki Oy:n hallintoneuvosto.

Postipankki Oy:n yhtiöjärjestyksessä on tarkoitus määrätä, että hallintoneuvostoon kuuluisi puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään seitsemän muuta jäsentä. Yhtiöjärjestyksessä on tarkoitus määrätä myös, että hallintoneuvostossa tulee valtiovarainministeriön, valtiokonttorin sekä posti- ja telehallituksen olla edustettuna.

Postipankki Oy:n yhtiöjärjestyksessä on tarkoitus määrätä, että Postipankki Oy:n johtokuntaan kuuluisi pääjohtaja, toimitusjohtaja sekä vähintään kolme muuta jäsentä. Postipankki Oy:n varatoimitusjohtajat valittaisiin johtokunnan jäsenistä. Osakeyhtiömuotoisen Postipankin johtokunnan jäsenet olisivat työsopimussuhteessa Postipankki Oy:hyn.

Postipankki Oy tulisi kuulumaan liikepankkien ja Postipankki Oy:n yhteiseen vakuusrahastoon. Tämän vuoksi tulisi liikepankkilain 6 luvun säännöksiä liikepankkien vakuusrahastosta tarkistaa.

1.2.2. Postipankki Oy:n investointirahasto

Lakiehdotuksen mukaan valtion investointirahaston omasta pääomasta tulee Postipankki Oy:n omaa pääomaa. Tämä tapahtuu kumoamalla valtion investointirahastosta annettu laki (74/75) ja siirtämällä investointirahaston varat lailla Postipankki Oy:lle. Siirretystä varoista muodostetaan lähinnä pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten tuotannollista toimintaa edistävien investointien rahoittamiseksi Postipankki Oy:n sidottuun omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto.

Valtion investointirahaston oman pääoman siirtyminen Postipankki Oy:n sidotuksi, käyttötarkoitukseltaan määräytyksi omaksi pääomaksi merkitsee käytännössä sitä, että investointirahaston lainoitus toiminnan nykyinen painopistealue — Etelä-Suomen pienen ja keskisuuren teollisuuden tukeminen — voi säilyä edelleen ja rahaston toiminta kehittyä Postipankki Oy:n yhteydessä. Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että valtioneuvosto vahvistaa, kuten valtion investointirahastonkin osalta, Postipankki Oy:n investointirahaston lainojen myöntämisessä noudatettavat yleiset ehdot. Tätä kautta voidaan turvata tarvittava julkisen vallan ohjaus rahaston toiminnassa.

Rahastoa olisi mahdollista kartuttaa valtion tulo- ja menoarviossa rahastoon osoitettavilla varoilla. Näin menetellen voidaan samalla lisätä Postipankki Oy:n omaa pääomaa ja parantaa pankin vakavaraisuutta.

Postipankki Oy:n olisi vuosittain siirrettävä tilinpäätöksessään rahastoon puolet siitä määrästä, joka vastaa rahaston varoille tilivuoden aikana kertynyttä korkotuottoa vähennettynä rahaston lainoituksen hoidosta pankille aiheutuneilla kustannuksilla.

Valtion investointirahastosta annetun lain nojalla valtioneuvostolla on ollut oikeus päättää rahaston sijoitussuunnitelman vahvistamisen yhteydessä, että osa lainoista myönnetään investointirahaston vastuulla ja ilman turvaavaa vakuutta. Näiden lainojen osuus rahaston lainanannosta on viime vuosina kasvanut. Syynä on erityisesti aloitettavan pienen ja keskisuuren teollisuuden rahoitustarpeiden korostuminen rahaston lainoitustoiminnassa. Teollisuus- ja työllisyyspoliittisista syistä on perusteltua, että tätä riskinottoa jatketaan myös Postipankki Oy:n investointirahaston toiminnassa. Valtioneuvoston tulisi voida, vastaavasti kuin Kehitysaluerahasto Oy:n osalta, antaa Postipankki Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa Postipankki Oy:n investointirahaston lainanannossa mahdollisesti syntyneitä luottotappioita.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Postipankki

2.1.1. Lainsäädäntö

Postisäästöpankki perustettiin vuonna 1886 annetulla asetuksella. Asetuksen kumosi vuonna 1924 annettu laki Postisäästöpankista. Postisiirtojärjestelmä otettiin käyttöön 1930-luvun lopussa. Muun pankkilainsäädännön uudistamisen yhteydessä annettiin vuonna 1969 postipankkilaki, jolla kumottiin vuodelta 1948 peräisin oleva postisäästöpankkilaki (260/48).

Postipankkilakiin on sittemmin tehty eräitä muutoksia (884/71, 683/78, 986/81, 395/82, 896/84 ja 340/87). Lainmuutoksella vuonna 1971 lakiin lisättiin 11 a §, joka määrittelee Postipankin ja sen henkilökunnan välisen neuvottelu- ja sopimusmenettelyn perustan. Muutoksilla vuosina 1978 ja 1982 pyrittiin muun muassa saattamaan postipankkilaki yhä enemmän vastaa-

maan liikepankkilain säännöksiä. Muutos vuonna 1981 koski tilin avaamista ja muutoksella vuonna 1984 perustettiin Postipankin eläkelaitos. Muutoksella vuonna 1987 rajoitettiin Postipankin oikeutta omistaa osakkeita ja osuuksia muuta kuin pankkitoimintaa harjoittavissa yhteisöissä.

Postipankin tehtävistä, organisaatiosta ja henkilökunnan oikeusasemasta on säännöksiä myös postipankkiasetuksessa (793/69).

2.1.2. Postipankin hallinto

Postipankkilain 3 §:n mukaan Postipankin asioita hoitavat Postipankin hallitus ja johtokunta. Postipankki on valtiovarainministeriön valvonnan alainen.

Postipankin hallitukseen kuuluu postipankkilain 4 §:n mukaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä, jotka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi. Hallituksessa tulee olla valtiovarainministeriön, posti- ja telehallituksen, valtiokonttorin ja Suomen Pankin edustettuna. Postipankin hallituksen tulee ohjata ja valvoa pankin toimintaa ja sen kehittämistä. Postipankin hallitus vahvistaa pankin tulo- ja menoarvion sekä toimittaa valtioneuvostolle pankin tilinpäätöksen ja kertomuksen edelliseltä vuodelta tilinpäätöksen vahvistamista, vuosivoiton käyttämisestä päättämistä ja vastuuvapauden myöntämistä varten. Postipankin hallitus vahvistaa ottolainauksessa käytettävien tilien ehdot sekä päättää pankin pitkäaikaisista sijoituksista siltä osin kuin niitä ei ole annettu johtokunnan ratkaistavaksi.

Postipankin hallitus vahvistaa työnjaon Postipankin johtokunnan jäsenten kesken ja vahvistaa Postipankin johtosäännön.

Postipankin johtokuntaan kuuluu postipankkilain 6 §:n mukaan pankin pääjohtaja, pääjohtajan varamiehenä toimiva johtaja ja kolme johtajaa. Postipankin pääjohtajan ja pääjohtajan varamiehenä toimivan johtajan nimittää tasavallan presidentti sopimuspalkkaiseen virkaan avoimella kirjeellä. Muiden johtajien sopimuspalkkaiset toimet täyttää Postipankin hallitus.

Postipankin johtokunta ratkaisee ne asiat, jotka eivät kuulu Postipankin hallituksen käsiteltäviin asioihin.

Valtion investointirahaston varoista myönnettäviä lainoja koskevat asiat käsittelee valmistavasti Postipankin lisätty johtokunta. Lisättyyn johtokuntaan kuuluvat Postipankin johtokunnan jäsenten lisäksi valtioneuvoston kahdeksi vuodeksi

kerrallaan määräämät viisi lisäjäsentä. Näistä kolmen jäsenen tulee edustaa valtiovarainministeriötä, kauppa- ja teollisuusministeriötä ja työvoimaministeriötä sekä kahden jäsenen teollisuutta.

2.1.3 Postipankin liiketoiminta

Postipankkilaila, joka tuli voimaan vuoden 1970 alusta pankkilainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä, laajennettiin Postipankin oikeutta harjoittaa liikepankkien tavoin pankkitoimintaa. Pankki sai oikeuden antaa muun muassa pankkitakauksia.

Postipankin tehtäviä hoitaa 51 pankin omaa konttoria ja noin 3 200 posti- ja telelaitoksen toimipaikkaa. Postipankin palveluksessa on noin 6 000 toimihenkilöä. Posti- ja telelaitoksen toimipaikoissa Postipankin tehtäviä hoitaa noin 7 500 posti- ja telelaitoksen virkamiestä.

Postipankilla on ottolainauksessa käytettävissä samat tilimuodot kuin muillakin pankeilla lukuun ottamatta shekkitiliä, jonka sijasta Postipankilla on postisiirto. Pankin ottolainaus on kehittynyt vuodesta 1970 lähtien seuraavasti:

Vuosi	Varsinaiset talletukset milj. mk	Asiakkaiden siirtotili-saatavat milj. mk	Koko kotimainen ottolainaus*) milj. mk
1970	1 300	1 000	2 300
1975	3 150	3 150	6 350
1980	6 250	3 700	10 100
1981	7 300	4 300	11 750
1982	8 450	4 550	13 200
1983	9 650	4 750	14 750
1984	11 000	6 300	17 650
1985	12 250	6 850	19 600
1986	13 550	6 350	20 450

*) ilman markkinahintaista ottolainauksia

Postipankin antolainaus on kehittynyt vuodesta 1970 lähtien seuraavasti:

Vuosi	milj. mk
1970	1 850
1975	6 300
1980	11 950
1981	13 500
1982	15 800
1983	17 500
1984	20 150
1985	22 750
1986	27 700

Vuodesta 1975 alkaen lukuihin sisältyvät myös valtion investointirahaston varoista myönnetty lainat.

Postipankin antolainaus jakautui vuoden 1986 lopussa lainansaajaryhmien kesken seuraavasti:

— teollisuus	30,4 %
— energian tuotanto	4,6 %
— kiinteistöt ja rakennustoiminta ..	8,9 %
— palveluelinkeinot	11,4 %
— kotitaloudet	27,2 %
— julkiset yhteisöt	9,0 %
— muut	8,4 %

Postipankki on tällä hetkellä maan kolmanneksi suurin rahalaitos sekä taseen loppusummalla että ottolainauksen määrällä mitattuna. Pankin saatua 1970-luvun alusta periaatteessa samat valtuudet harjoittaa pankkitoimintaa kuin muutkin pankit sen otto- ja antolainauksen markkinaosuudet kasvoivat varsinkin vuosikymmenen alkupuoliskolla. Vuoden 1986 lopussa Postipankin markkinaosuus pankkien ottolainauksesta yleisöltä oli 11,0 %. Pankin markkinaosuus yleisön varsinaisista talletuksista pankeissa oli 9,5 %. Postipankin markkinaosuus pankkien antolainauksesta yleisölle oli vuoden 1986 lopussa 10,5 %.

Postipankin liiketoiminta on luonteeltaan verrattavissa liikepankkien harjoittamaan liiketoimintaan. Pankin luottokannan jakauma luoton-saajaryhmiin vastaa likimain liikepankkien luottokannan jakaumaa. Kunnille ja kuntainliitoille myönnettyjen lainojen osuus on Postipankin luottokannasta kuitenkin suurempi kuin liikepankeilla. Myös teollisuudelle ja palveluelinkeinoille sekä rakennustoimintaan Postipankki on myöntänyt huomattavassa määrin lainoja.

Postipankki on vuodesta 1970 alkaen voinut postipankkilain nojalla antaa pankkitakauksia. Pankkitakausten yhteinen enimmäismäärä ei kui-

tenkaan saa ylittää viittäkymmentä prosenttia pankin luotonannosta. Postipankin myöntämien pankkitakausten määrän kehitys vuodesta 1975 alkaen ilmenee seuraavasta taulukosta:

Vuosi	Pankkitakaukset milj. mk	Prosenttia antolainauksesta
1975	609	9,7
1980	1 520	12,7
1981	2 354	17,4
1982	3 602	22,8
1983	4 501	25,7
1984	6 301	31,3
1985	8 434	37,1
1986	9 874	35,7

Postipankki on viime vuosina kehittänyt ulkomaantoimintojaan, ja sen palvelut ovat myös tältä osin vertailukelpoiset liikepankkeihin nähden.

Pankin valuuttamääräinen tase on kasvanut vuosittain ja on kehittynyt viime vuosina seuraavasti:

Ulkomaan rahan määräiset

Vuosi	Velat milj. mk	Saatavat milj. mk
1980	3 069	3 319
1981	3 765	3 948
1982	4 714	5 291
1983	5 353	6 024
1984	8 598	9 979
1985	10 294	9 555
1986	13 580	12 277

Pankin valuuttamääräinen luotonanto kotimaisille asiakkaille vuoden 1986 lopussa oli 4 160 miljoonaa markkaa. Vuodesta 1982 lähtien luotonanto ulkomaisille asiakkaille on ollut myös sallittua. Varsinaisia luottoja ulkomaisille luotonottajille oli vuoden 1986 lopussa 2 782 miljoonaa markkaa. Ulkomainen luotonanto on keskittynyt lähinnä eurooppalaisille luotonottajille ja on pääosin rahoitettu ulkomailta hankituilla valuuttavarjoilla.

Pankilla on tytärbankki Lontoossa ja edustustot Moskovassa, Tokiossa ja Tukholmassa.

2.1.4. Valtion ja Postipankin suhteet

Postipankki on valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella toimiva valtiovarainministeriön alai-

nen valtion rahalaitos. Se toimii valtion erillishallintoon kuuluvana liikelaitoksena valtion vastuulla, mutta vastaa sitoumuksistaan ensisijaisesti omalla varallisuudellaan. Valtiovarainministeriölle kuuluu pankin yleisvalvonta. Valtioneuvosto nimittää pankin hallituksen. Tasavallan presidentti nimittää pankin pääjohtajan ja pääjohtajan varamiehenä toimivan johtajan. Valtioneuvosto vahvistaa Postipankin tilinpäätöksen ja päättää, pankin hallituksen tehtyä asiasta ehdotuksen, vuosivoiton käyttämisestä sekä myöntää vastuuvapauden Postipankin hallitukselle ja johdokunnalle. Valtiovarainministeriö määrää pankin tilintarkastajat ja vahvistaa pankin sijoitussuunnitelman. Ministeriö vahvistaa myös posti- ja telelaitokselle Postipankin liikkeen hoidosta maksettavien korvausten perusteet.

Vuonna 1986 oli valtion maksuliikkeen osuus Postipankin siirtoliikkeen tilitapahtumien markkamäärästä 26 prosenttia ja kappalemäärästä 14 prosenttia. Valtion maksuliikkeen merkittävä osuus on johtanut molemminpuoliseen riippuvuussuhteeseen. Posti- ja telelaitoksen asema yhtäältä valtion tilivirastona ja toisaalta osana Postipankin liiketoimintaverkostoa lisää tätä riippuvuutta. Nykyinen valtion yhtenäinen maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmä perustuu Postipankin ylläpitämään maksuliikejärjestelmään.

Valtio vastaa yhdessä Suomen Pankin kanssa valtakunnan rahahuollosta myös kriisitilanteissa. Postipankin sekä posti- ja telelaitoksen hoitama postisiirto on tässä keskeisessä asemassa.

Valtion kassan vaihtelut kalenterikuukauden aikana ovat erittäin suuret. Kassareservien taso on silti varsin alhainen verrattuna muihin julkisyhteisöihin. Lisäksi valtion menot ovat yli 80-prosenttisesti lakisidonnaisia myös maksatusajankohdiltaan. Osaltaan näistä syistä valtion on ollut välttämätöntä järjestää kassanhoidonsa ja mahdollisuutensa lyhytaikaisen luoton saantiin lakisääteiselle pohjalle ja tapahtuvaksi Postipankissa. Säännös viimeksi mainitusta sisältyy postipankkilain 22 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan valtiovarainministeriö antaa ohjeet lyhytaikaisen luoton myöntämisestä valtiolle.

2.2. Valtion investointirahasto

2.2.1. Lainsäädäntö

Valtion investointirahaston lainanantoa ja rahaston valvontaa sääntelee laki valtion investointirahastosta (74/75) ja valtioneuvoston päätös

valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista (423/75), jota on useaan eri otteeseen muutettu. Myös rahastoa koskevaan lakiin on tehty eräitä muutoksia (855/77 ja 264/79).

2.2.2. Toiminta

Valtion investointirahasto on valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolinen rahasto, jonka varoista myönnetään lainoja tuotantotoiminnan laajentamista ja monipuolistamista varten. Lainoja myönnetään käyttömaksuinvestointeihin yrityksille sekä kunnille ja sellaisille kiinteistöyrityksille, jotka palvelevat tuotantotoimintaa ja joissa kunta on osakkaana.

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain rahaston sijoitussuunnitelman ja antaa tässä yhteydessä tarkempia määräyksiä rahaston varojen käytöstä.

Investointirahaston lainat myönnetään Postipankin välityksellä ja pääsääntöisesti sen vastuulla.

Rahaston lainanannon kohteina ovat kaikenkoiset yritykset koko maassa. Toiminnan aiempiina vuosina noin puolet lainavaroista suuntautui kehitysalueille ja noin puolet muualle Suomeen. Viime vuosina rahaston toiminnassa on kiinnitetty huomiota erityisesti pienen ja keskisuuren teollisuuden investointien rahoituksen turvaamiseen Etelä-Suomessa sekä laajuudeltaan merkittävien hankkeiden rahoittamiseen myös kehitysalueilla.

Rahaston merkitys Etelä-Suomen yritysten rahoittajana on vahvistunut merkittävästi vuodesta 1983 lähtien. Vuonna 1986 lainanannosta kohdistui 73 prosenttia Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääneissä sijaitsevien yritysten käyttömaksuinvestointeihin.

Investointirahaston vuoden 1987 sijoitussuunnitelman mukaan lainoja voidaan myöntää kaikkiaan 570 miljoonan markan määrästä. Pienen ja keskisuuren teollisuuden investointeihin on käytettävissä 320 miljoonan markan ja muihin investointeihin 250 miljoonan markan myöntämisvaltuus.

Valtion investointirahaston varoista myönnetään sekä markkamääräisiä että ulkomaan rahan määräisiä lainoja. Viimeksi mainittujen myöntäminen perustuu rahaston ulkomaiseen pitkäaikaiseen luotonottoon. Markkamääräisen lainanannon pohjana ovat investointirahastoon valtion tulo- ja menoarviossa siirretyt varat, jotka samalla muodostavat rahaston oman pääoman perustan.

Investointirahaston lainasaamiset asiakkailta olivat vuoden 1986 päättyessä yhteensä 1 930 miljoonaa markkaa. Tästä oli markkamääräisten saamisten osuus 1 018 miljoonaa markkaa ja ulkomaan rahan määräisten 912 miljoonaa markkaa.

Rahaston vieras pääoma oli vuoden 1986 lopussa 1 094 miljoonaa markkaa. Tästä oli ulkomaisia velkoja 1 043 miljoonaa markkaa. Oma pääoma oli vuoden 1986 päättyessä 1 031 miljoonaa markkaa. Oman pääoman osuus taseen loppusummasta oli 49 prosenttia. Rahaston vakavaraisuus oman pääoman ja sitoumusten suhteena laskettuna oli siten erittäin hyvä.

2.3. Asian valmistelu

Esitys perustuu valtiovarainministeriön 26 päivänä maaliskuuta 1986 asettaman postipankkilähtöryhmän muistioon (työryhmämuistio 1986: VM 28).

Työryhmässä oli edustajat valtiovarainministeriöstä, Suomen Pankista, Postipankista ja pankkিতarkastusvirastosta.

3. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Esityksen keskeisimmät taloudelliset vaikutukset liittyvät liikepankkilain edellyttämän vakavaraisuusvaatimuksen täyttämiseen.

Postipankin vuoden 1986 tilinpäätöstietojen perusteella laskettu Postipankin oma pääoma oli 1 152 miljoonaa markkaa, johon sisältyy Postipankin liikkeeseen laskemia debentuurilainoja 200 miljoonaa markkaa. Liikepankkilain 46 §:n mukaan oman pääoman määrän olisi ollut oltava vähintään 1 392 miljoonaa markkaa.

Valtion investointirahaston oman pääoman, vuoden 1986 lopussa 1 031 miljoonaa markkaa, siirtyminen Postipankki Oy:lle lisäisi pankin vakavaraisuutta siinä määrin, että pankin oma pääoma riittäisi sen toiminnan nykyajajudessa ja ottaen huomioon myös toiminnan arvioidun kehityksen lähivuosina liikepankkilain mukaisen vakavaraisuusvaatimuksen täyttämiseen. Postipankki Oy:n tuleva kehittäminen voi kuitenkin myöhemmin edellyttää valtion antaman takuun käyttöönottoa, ellei muita toimenpiteitä suoriteta.

Valtion antaman takuun käytöstä Postipankki Oy suorittaisi korvausta valtiolle valtioneuvoston

päätöksen mukaisesti enintään neljä prosenttia vuodessa laskettuna viimeksi päättyneen tilivuoden ja sitä edeltäneen tilivuoden lopussa käytössä olleiden takuumäärien keskiarvosta. Kuitenkin ensimmäiseltä tilivuodelta lain voimaantulon jälkeen korvaus laskettaisiin tilivuoden lopussa mahdollisesti käytössä olleen takuun puolesta määrästä.

Postipankki Oy olisi verotuksellisesti samassa asemassa muiden pankkien kanssa. Postipankki Oy suorittaisi siten nykyisen kunnallis- ja kirkollisveron lisäksi voitostaan valtionveroa. Valtio saisi myös osinkoa merkitsemälleen osakepääomalle yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Leimaverolain muutoksella Postipankki Oy asetettaisiin samaan asemaan muiden yhtiöiden

kanssa, jolloin Postipankki Oy suorittaisi valtiolle leimaveroa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtionyhtiöiden toiminnasta vuonna 1983 annetun ohjeen mukaisesti hallitus edellyttää, että myös Postipankki Oy:n valtiolle suorittama osinko vastaa pankin toiminnan laatua ja laajuutta. Tavoite toteutetaan korottamalla Postipankki Oy:n osakepääomaa muun muassa valtion osakepääomasi-joituksin ja rahastoannein.

Esityksen valtionhallinnolliset vaikutukset kohdistuisivat lähinnä pankkitarkastusvirastoon, koska Postipankki Oy olisi sen valvonnan alainen. Tämä merkitsisi työmäärän lisääntymistä pankkitarkastusvirastossa ja näin ollen vastaavaa henkilöstön lisäystarvetta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Postipankki Oy:stä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Säännöksen mukaan Postipankki Oy on pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö. Postipankki Oy:hyn sovelletaan ehdotetussa laissa säädettyin poikkeuksin, mitä liikepankeista on säädetty.

Postipankki Oy:hyn sovelletaan siten liikepankkilakia ja osakeyhtiölakia sekä kaikkia niitä säännöksiä, joita liikepankkeihin sovelletaan, kuten lakia ulkomaalaisten oikeudesta omistaa suomalaisen luottolaitoksen osakkeita ja harjoittaa pankkitoimintaa Suomessa.

Lain rakenteessa on pyritty siihen, että lakiin ei ole otettu sellaisia säännöksiä, joita vastaavat säännökset sisältyvät liikepankkilakiin.

2 §. Säännöksen tarkoituksena on suojata Postipankki Oy:n toiminimi. Ainoastaan Postipankki Oy on oikeutettu toiminimessään tai muuten toiminnassaan käyttämään nimitystä postipankki. Valtiovarainministeriö voi antaa yhteisölle, jossa Postipankki Oy yksin tai yhdessä muiden pankkien kanssa omistaa osake- tai osuusenemmistön,

luvan käyttää toiminimessään pankkinimitystä tai viittausta Postipankki Oy:n toiminimeen.

3 §. Säännöksen mukaan Postipankki Oy:n osakekannasta on oltava valtion omistuksessa ja hallinnassa määrä, joka on vähintään 51 prosenttia pankin kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Koska osakeyhtiömuotoisen Postipankin omaisuus tulee pääosin muodostumaan valtion erillishallintoon kuuluvan liikelaitosmuotoisen Postipankin omaisuudesta ja ottaen huomioon, että Postipankki Oy hoitaa valtion koti- ja ulkomaisen maksuliikkeen, on perusteltua, että valtiolla on määräämisvalta yhtiössä.

Osakeyhtiömuotoisen Postipankin omistuspohjaa voidaan laajentaa ehdotuksen salliman 49 prosentin puitteissa.

4 §. Postipankki Oy:tä koskevat asiat kuuluvat valtiovarainministeriön hallinnonalaan. Postipankki Oy:n yhtiökokouksessa valtion puhe- ja äänivaltaa käyttää siten valtiovarainministeriö. Pankkitarkastusvirasto valvoo Postipankki Oy:n toimintaa samalla tavoin kuin muidenkin pankkien toimintaa. Pankkitarkastusvirasto valvoo ennen kaikkea, että Postipankki Oy toimii voimassa olevien lakien ja yhtiöjärjestyksensä mukaisesti.

5 §. Voimassa olevan postipankkilain mukaan Postipankki ei kuulu muiden talletuspankkien

tavoin vakuusrahastoon. Vakuusrahastoon kuuluminen ei ole ollut tarpeellista siitä syystä, että Postipankki toimii mainitun lain 1 §:n nojalla valtion vastuulla ja valtio on siten vastannut viime kädessä myös tallettajien saamisista. Valtio ei enää vastaa osakeyhtiömuotoisen Postipankin sitoumuksista antamansa takuun määrän ylittävältä osalta. Tämän vuoksi on Postipankki Oy:n kuuluttava vakuusrahastoon. Tarkoituksenmukaisinta on, että liikepankkilain 6 luvussa säädetyistä liikepankkien vakuusrahastosta muodostetaan liikepankkien ja Postipankki Oy:n yhteinen vakuusrahasto.

2 luku. Postipankki Oy:n vakavaraisuus

6 §. Voimassa olevan postipankkilain mukaan Postipankki on valtion vastuulla toimiva rahalaitos. Tämän vuoksi Postipankille ei ole asetettu nimenomaisia vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia, koska valtio on viimekädessä vastuussa pankin sitoumuksista.

Liikepankkilain 46 § edellyttää, että myös Postipankki Oy:llä on samankaltainen oma pääoma kuin liikepankeilla.

Liikepankin oman pääoman on oltava vähintään neljä prosenttia pankin sitoumusten yhteismäärästä, josta on vähennetty pankin kassa, pankin saatavat valtiolta, kunnilta, kuntainliitoilta ja seurakunnilta, saatavat Suomen Pankilta sekä muilta kotimaisilta ja ulkomaisilta pankeilta, pankin antamat valtion, kunnan, kuntainliiton tai seurakunnan takaamat lainat sekä sellaiset obligaatiot, jotka pankki saa lukea kassavarantoon. Vastuusitoumukset otetaan sitoumusten yhteismäärää laskettaessa huomioon puolesta määrästä.

Pankkitarkastusvirasto voi liikepankin hakemuksesta ottaen huomioon pankin vakavaraisuuden antaa määräajaksi luvan pankin oman pääoman ja sitoumusten suhteen alentamiseen, ei kuitenkaan kolmea prosenttia alhaisemmaksi.

Valtiovarainministeriö voi liikepankin hakemuksesta erityisistä syistä antaa määräajaksi, kuitenkin enintään vuodeksi, luvan pankin oman pääoman ja sitoumusten suhteen poikkeukselliseen alentamiseen kolmea prosenttia alhaisemmaksi.

Pankkitarkastusvirasto voi liikepankin hakemuksesta antaa määräajaksi luvan pankin liikkeesen laskemien debentuurien rinnastamiseen pankin omaan pääomaan ja näiden debentuurien vähentämiseen sitoumuksista edellä tarkoitettua

suhdetta laskettaessa. Lupa saa kuitenkin koskea ainoastaan debentureja, joilla on huonompi oikeus pankin omaan pääomaan kuin pankin muilla sitoumuksilla, ja enintään pankin oman pääoman puoleen määrään.

Liikepankin omaan pääomaan saadaan rinnastaa oman pääoman ja sitoumusten suhdetta laskettaessa puolet sellaisesta luottotappiovarauksesta, jota voidaan yhtiöjärjestyksen mukaan käyttää yhtiökokouksen suostumuksella vain pankin luottotappioiden peittämiseen, kuitenkin enintään määrään, joka vastaa yhtä prosenttia pankin sitoumusten yhteismäärästä. Valtiovarainministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä antaa pankille luvan rinnastaa luottotappiovaraus omaan pääomaan yli edellä mainitun yhden prosentin enimmäismäärän.

Tähän esitykseen sisältyvällä lailla Postipankki Oy:n investointirahastosta kumotaan valtion investointirahastosta annettu laki (74/75) ja siirretään valtion investointirahaston omaan pääomaan kuuluvat varat Postipankki Oy:lle. Pankin taseessa näistä varoista muodostetaan erityinen pankin omaan pääomaan sisältyvä rahasto, josta myönnetään lainoja lähinnä pienelle ja keskisuuralle teollisuudelle. Valtion investointirahaston oma pääoma oli 1 031 miljoonaa markkaa 31 päivänä joulukuuta 1986.

Postipankki Oy:n osalta rinnastetaan omaan pääomaan valtion Postipankki Oy:lle sen vakavaraisuuden turvaamiseksi antama takuu. Jos Postipankki Oy:n oma pääoma ei riitä pankin sitoumusten kattamiseen, valtio vastaa Postipankki Oy:n sitoumusten täyttämisestä takuun määrään asti.

7 §. Valtion takuun määrä on puolet Postipankki Oy:n oman pääoman ja Postipankki Oy:n investointirahaston pääoman yhteismäärästä. Postipankki Oy:n omaan pääomaan rinnastetaan tällöin liikepankkilain 46 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla Postipankki Oy:n liikkeesen laskemat debentuurit ja pankin tekemät luottotappiovaraukset. Jos kuitenkin Postipankki Oy:n oma pääoma pienenee esimerkiksi sen johdosta, että pankin tilinpäätös on tappiollinen tai pankki joutuu pienentämään luottotappiovarauksiaan kattaakseen toteutuneita luottotappioita, valtion takuun määrä ei alene siltä markkamääräiseltä korkeimmalta tasoltaan, jonka se on aikaisemmin saavuttanut.

Takuusta katsotaan kulloinkin olevan Postipankki Oy:n käytössä määrä, joka tarvitaan liikepankkilaissa asetetun vakavaraisuusvaatimuksen täyttymiseen. Postipankki Oy suorittaa valtiolle

korvausta takuun käytöstä. Korvauksen suuruus voi olla enintään neljä prosenttia vuodessa lasketuna viimeksi päättäneen tilivuoden ja sitä edeltäneen tilivuoden lopussa käytössä olleiden takuumäärien keskiarvosta. Ensimmäiseltä tilivuodelta lain voimaantulon jälkeen korvaus lasketaan kuitenkin tilivuoden lopussa mahdollisesti käytössä olleen takuun puolesta määrästä. Takuun käyttämisessä noudatettavasta menettelystä ja takuun käytöstä valtiolle suorittavasta korvauksesta päättää valtioneuvosto.

3 luku. Valtion Postipankki Oy:lle antamat tehtävät

8 §. Pykälän 1 momentin mukaan Postipankki Oy hoitaa keskitetysti valtion koti- ja ulkomaisen maksuliikkeen. Valtion tulo- ja menoarviosta sekä kirjanpidosta annetun asetuksen (775/72) 21 §:n mukaisesti valtion maksuliikkeen tulee tapahtua postisiirron välityksellä. Valtiovarainministeriön luvalla voidaan maksuliikkeessä erityisesti syystä käyttää myös muun rahalaitoksen kuin Postipankin välitystä. Tämä mahdollisuus säilyisi edelleen. Tilisäännön (776/72) 3 §:n mukaan tilivirastolla tulee olla valtiolle kertyviä tuloja varten postisiirtotilili ja menojen maksamista varten postisiirtomenotili.

Siltä osin kuin valtion kotimaisen maksuliikkeen hoitamisesta Postipankki Oy:lle aiheutuvia kustannuksia ei saada katetuksi tilillepano- ja tililtäottomaksuilla ja erikseen perittävillä muilla maksuilla saa Postipankki Oy korvausta valtion postisiirtotileillä oleville varoille kertyvästä korkotuotosta sen mukaan kuin siitä valtiovarainministeriön ja Postipankki Oy:n välillä tarkemmin sovitaan. Sopimus on tehtävä siten, että edellä tarkoitettut kustannukset tulevat omakustannushinnan mukaisesti pankille korvatuiksi. Säännös tästä sisältyy pykälän 2 momenttiin ja merkitsee nykyisen menettelyn jatkumista.

Postipankki Oy suorittaa valtiovarainministeriön vahvistamaa korvausta vastaan myös niitä valtion sille antamia tehtäviä, jotka valtiovarainministeriö katsoo laatunsa vuoksi sille soveltuvan. Tällaisia tehtäviä ovat olleet muun muassa lapsilisien ja työttömyyskorvausten maksatukseen liittyneet tehtävät, joista Postipankille on suoritettu erikseen korvaus valtion tulo- ja menoarvion varoista.

Voimassa olevan postipankkilain 21 §:n mukaan Postipankki on voinut sijoittaa varojaan muun muassa sellaisiin kiinteistöihin, joita käyte-

tään tai aiotaan käyttää posti- ja telelaitoksen liikkeen harjoittamiseen tahi muuhun valtion toimintaan. On pidettävä tarkoituksenmukaisena, että tätä valtiontalouden kannalta perusteltua sijoitustoimintaa jatketaan.

9 §. Voimassa olevan postipankkilain mukaan Postipankin pankkitoimintaa harjoitetaan pankin omien konttoreiden lisäksi Postipankin antamien ohjeiden mukaan posti- ja telelaitoksen toimipaikkojen välityksellä. Suomen Pankin konttorit voivat eri sopimuksen mukaan hoitaa Postipankin tehtäviä.

Suomen Pankin konttoreiden käytöstä Postipankin tehtävien hoitamisessa luovutaan, koska näiden konttoreiden käyttämisellä ei ole enää käytännön merkitystä.

Säännöksen mukaan Postipankki Oy käyttää posti- ja telelaitoksen toimipaikkoja pankkitoimintaan. Postipankin tehtäviä hoitaa 3 200 posti- ja telelaitoksen toimipaikkaa, joissa hoitetaan Postipankin kassapalvelutapahtumista lähes 90 %. Postipankki Oy ja posti- ja telelaitos voivat sopia siitä, että pankkitoimintaan kuuluvia asioita voidaan antaa posti- ja telelaitoksen virkamiehen ja toimihenkilön ratkaistavaksi. Posti- ja telelaitos määrää ne virkamiehet ja toimihenkilöt, jotka suorittavat Postipankki Oy:n tehtäviä. Virkamiehet toimivat Postipankki Oy:n tehtäviä suorittaessaan virkavastuulla. Postipankki Oy:n ja posti- ja telelaitoksen välisessä sopimuksessa määritellään Postipankki Oy:n vastuu posti- ja telelaitoksen virkamiehen ja toimihenkilön näissä tehtävissä aiheuttamista vahingoista.

Pykälän 2 momentin mukaan Postipankki Oy:n on suoritettava korvausta posti- ja telelaitokselle sen toimipaikkojen käytöstä sen mukaan kuin Postipankki Oy ja posti- ja telelaitos siitä sopivat. Jollei korvauksesta päästä sopimukseen, korvaus suoritetaan valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Voimassa olevan lain mukaan korvaus suoritetaan valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Korvauksen suuruus oli vuodelta 1986 350 miljoonaa markkaa.

10 §. Pykälän mukaan Postipankki Oy:llä on oikeus harjoittaa sekä koti- että ulkomaista postisiirtoliikettä. Tällaista oikeutta ei ole muilla pankeilla. Ulkomaissa postisiirtoliikkeessä sovelletaan kulloinkin voimassaolevaa valuuttalainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä.

Postisiirto otettiin käyttöön vuoden 1939 lopulla. Postisiirto laajeni nopeasti valtion ryhtyessä hoitamaan suurimman osan maksuliikkeistään postisiirron välityksellä. Postipankille postisiirron

merkitys on huomattava. Pankin kotimaisesta varainhankinnasta, lukuunottamatta markkina-hintaista ottolainausta, siirtotileillä olevien varojen määrä oli 31 päivänä joulukuuta 1986 lähes kolmannes. Määrä on selvästi suhteellisesti suurempi kuin muilla pankeilla vastaavilla tileillä eli shekkitileillä olevien varojen määrä. Lähes kaikilla liikeyrityksillä Suomessa on postisiirtotili.

Valtiolle suoritetaan veroja ja muita julkisoi-keudellisia maksuja, joista peritään, mikäli ne viivästyvät, korkoa ja muita viivästysmaksuja tai ne peritään korotettuna. Säännöksen 2 momenttiin sisältyy voimassa olevan postipankkilain mukainen säännös siitä, milloin postisiirron välityksellä maksettu vero tai maksu katsotaan valtiolle suoritetuksi.

11 §. Pankkitarkastusvirasto valvoo kaikkea Postipankki Oy:n toimintaa. Ottaen huomioon, että tässä luvussa tarkoitetut tehtävät kuuluvat valtionhallinnossa lähinnä valtiovarainministeriön vastuulle, on välttämätöntä, että valtiovarainministeriö valvoo niiden suorittamista.

4 luku. Erinäiset säännökset

12 §. Postipankki Oy:n yhtiöjärjestykseen on otettava määräykset lyhytaikaisen luoton valtiolle antamisesta noudatettavista periaatteista. Tarkoituksena on, että valtiolla on tarvittaessa oikeus tällaiseen luottoon vähintään valtion postisiirtotilien kulloisenkin saldon määrään asti.

13 §. Liikepankkilain 15 §:n mukaan yhtiökokouksessa ei kukaan saa äänestää enemmällä kuin yhdellä kahdeskymmenesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä. Samaa laskentasääntöä sovelletaan liikepankin yhtiöjärjestyksen määränemmistöä edellyttäviin päätöksiin, jotka on luettu liikepankkilain 15 §:n 2 momentissa.

Koska Postipankki Oy on valtioenemmistöinen osakeyhtiö, Postipankki Oy:n yhtiökokoukseen ei sovelleta mainittua liikepankkilain säännöstä osakkaan äänivallan rajoittamisesta ja määränemmistöä edellyttävää päätöstä kannattaneiden osakkeenomistajien antamien äänien laske- misesta. Postipankki Oy:n yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että valtion omistamilla osakkeilla on osakeyhtiölain 9 luvun 3 §:n mukaisesti suurempi äänimäärä kuin yleisön omistamilla osakkeilla.

Muilta osin sovelletaan liikepankkilakiin sisältyviä yhtiökokousta koskevia säännöksiä.

14 §. Salassapitosäännösten osalta Postipankki Oy:hyn sovelletaan liikepankkilain 43 §:ää. Kos-

ka Postipankki Oy ja posti- ja telelaitos voivat sopia lakiehdotuksen 9 §:n mukaan, että posti- ja telelaitoksen virkamiehelle ja toimihenkilölle voidaan siirtää Postipankki Oy:n tehtäviä ratkais- tavaksi, on edellä mainittu liikepankkilain säännös ulotettu koskemaan myös posti- ja telelaitok- sen virkamiestä ja toimihenkilöä.

15 §. Postipankki Oy:n liikkeeseen liittyvästä alkuperäisestä asiakirjasta pankin toimesta ko- neellisesti jäljentämällä valmistettu jäljennös on pankin toimihenkilön oikeaksi todistamana pan- kin ja sen asiakkaan välisissä tilisuhteissa alkupe- räisen asiakirjan veroinen. Säännös vapauttaa Postipankki Oy:n alkuperäisten asiakirjojen säi- lyttämisestä. Samansisältöinen säännös on voi- massa olevassa postipankkilaisissa.

16 §. Säännöksen mukaan liikepankki voidaan sulauttaa Postipankki Oy:hyn, jolloin on nouda- tettava, mitä liikepankkilain 89 a §:ssä on sää- detty. Postipankki Oy:tä ei voida sulauttaa muu- hun pankkiin.

5 luku. Postipankki Oy:n perustamiseen liittyvät järjestelyt

17 §. Pykälän mukaan laitostuotoisen Posti- pankin varat, velat sekä varaukset ja muut vel- voitteet siirtyvät osakeyhtiömuotoiselle Postipan- kille. Lain voimaantulon jälkeen osakeyhtiömuo- toinen Postipankki vastaa näistä veloista ja vel- voitteista. Valtiolla on lisäksi edelleen vastuu ennen lain voimaantuloa syntyneistä pankin ve- loista ja velvoitteista. Säännös tästä sisältyy 22 §:ään.

Postipankki Oy:lle siirtyvien varojen, velkojen ja varausten arvot määräytyvät Postipankin vii- meisen toimintavuoden tilinpäätöksen kirjanpi- toarvojen mukaisesti lukuunottamatta käyttö- ja sijoitusomaisuuskiinteistöjä ja -osakkeita, jotka merkitään Postipankki Oy:n varoiksi apporti- arvostaan.

Valtion investointirahaston lakkauttamisesta ja sen varojen siirtymisestä Postipankki Oy:lle, jossa näistä varoista muodostetaan pankin omaan pää- omaan sisältyvä Postipankki Oy:n investointira- hasto, säädetään lailla Postipankki Oy:n inves- tointirahastosta.

18 §. Liikepankkilain 8 §:n mukaan liikepan- kin osakepääoman on oltava vähintään viisi mil- joonaa markkaa. Osakepääoma on kokonaan ra- hana maksettava ennen kuin pankki aloittaa toimintansa. Postipankki Oy tulee vakavaraisuus- tensa puolesta täyttämään liikepankkilain vähim-

mäisvaatimukset, jos valtion investointirahaston oma pääoma siirretään Postipankki Oy:lle. Tämän vuoksi olisi valtiolla liikepankkilain 8 §:n säännöksen estämättä oikeus merkitä luovutettua omaisuutta vastaan, sen mukaan, kuin valtioneuvosto tarkemmin päättää, Postipankki Oy:n osakkeita nimellisarvoltaan yhteensä enintään 500 miljoonalla markalla.

Valtion pykälän 1 momentin nojalla merkitsevien osakkeiden nimellisarvojen yhteismäärää vastaavan omaisuuden ja 6 §:ssä mainitun Postipankki Oy:n investointirahaston lisäksi Postipankki Oy:lle apportina tuleva muu oma pääoma kirjataan vararahastoksi.

19 §. Koska kysymys on valtion laitoksen yhteisömuodon muuttamisesta, ei omaisuuden siirroista suoriteta leimaveroa eikä yhteisömuodon muutos aiheuta varausten purkautumisesta johtuvia tai muita veroseuraamuksia, vaan osakeyhtiömuotoisen Postipankin katsotaan jatkavan laitostuotoisen Postipankin liiketoimintaa.

20 §. Postipankin pankkitehtävissä olevat toimihenkilöt ovat postipankkilain 9 §:n mukaan virkasuhteessa Postipankkiin. Postipankkilain 11 a §:n mukaan Postipankin toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoista neuvotellaan ja sovitaa valtion virkaehtosopimuslain (664/70) mukaisin virkaehtosopimuksin. Postipankkiasetuksen 9 a §:n mukaan Postipankkia edustaa virkaehtosopimusneuvotteluissa pankin johtokunta. Postipankin hallituksen on hyväksyttävä virkaehtosopimus ja siitä aiheutuvat lisämenot, jotta ne tulevat Postipankkia sitoviksi. Tämä järjestelmä toteutettiin postipankkilain muutoksella 17 päivänä joulukuuta 1971.

Johtuen Postipankin pankkitehtävissä olevien toimihenkilöiden oikeusasemasta valtion finanssihallintoon kuuluvan laitoksen virkamiehinä on Postipankin virkaehtosopimuksen sisältö perinteisesti määräytynyt eräiltä keskeisiltä osiltaan valtion virkaehtosopimuksen mukaisesti. Postipankin sidonnaisuudesta valtioon ja erityisesti postija telelaitokseen on seurannut, että muun muassa Postipankin toimihenkilöiden työaikaa ja vuosilomia koskevat virkaehtosopimusmääräykset ovat soveltuvin osin valtion virkaehtosopimuksen mukaisia.

Postipankin virkasuhteisen henkilökunnan palvelussuhteen ehtoista on sovittu Postipankin yleisessä virkaehtosopimuksessa, jonka osapuolina ovat Postipankki ja Postipankin Toimihenkilöt ry. Lisäksi Postipankki on solminut Postipankin Esimiehet ry:n kanssa virkaehtosopimuksen, jossa

on sovittu eräistä esimiehiä koskevista erityiskysymyksistä.

Postipankin yleinen virkaehtosopimus sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä Postipankissa suoritettavista palkoista ja korvauksista. Toisaalta palkkojen yleiskorotuksista on sovittu pankkialalla toteutettujen ratkaisujen mukaisesti ja vuosilomaa, työaikaa ja sairausajan palkkaa koskevat ehdot noudattavat soveltuvin osin valtion virkamiehiä koskevia säännöksiä ja sopimuksia.

Postipankin henkilökunta siirtyy lain voimaantullessa Postipankki Oy:n palvelukseen. Postipankki Oy:n erikoisluonteesta johtuen on tarkoituksenmukaista, että Postipankissa yli 15 vuotta sovellettua erillistä neuvottelujärjestelmää jatketaan Postipankki Oy:ssä. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että henkilökunnan palkkaukseen, työaikaan sekä muihin työsuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä Postipankki Oy:n ja asianomaisten pankin henkilökuntaa edustavien yhdistysten välisissä työehtosopimuksissa on sovittu. Näitä työehtosopimuksia noudatetaan Postipankki Oy:n ja sen palveluksessa olevien välisissä työsuhteissa alan yleisinä valtakunnallisina työehtosopimuksina.

21 §. Laitostuotoisen Postipankin palveluksessa lain voimaantullessa olevien toimihenkilöiden eläke-etuudet säilytetään soveltuvin osin ennallaan. Postipankin henkilökunta siirtyy lisäeduilla täydennetyn TEL-eläkejärjestelmän mukaisen eläkejärjestelmän piiriin. Eläketurvasta huolehtii Postipankki Oy:n eläkesäätiö, jolle siirtyvät Postipankin eläkelaitoksen varat, velat, varaukset ja muut velvoitteet eläkelaitoksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen kirjanpitoarvojen mukaisesti. Postipankki Oy:n eläkesäätiölle ei tulisi Postipankin eläkelaitoksen omaisuuden siirtymisen johdosta leimaveroseuraamuksia.

Yhteisömuodon muutoksen yhteydessä turvataan laitostuotoisen Postipankin palveluksessa olleen henkilökunnan eläke-etuudet siten, että ennen lain voimaantuloa Postipankin palvelukseen tulleille myönnetään Postipankin palveluksesta TEL-järjestelmän mukaiset eläke-etuudet täydennettynä lisäetuuksilla, jotka yhteensä vastaavat yhteisömuodon muutoshetkellä suuruudeltaan sitä eläkettä, jonka asianomainen olisi saanut, jos yhteisömuotoa ei olisi muutettu.

Ennen lain voimaantuloa Postipankin palveluksesta eronneiden eläkkeet sekä Postipankin eläkelaitoksen varoista ennen lain voimaantuloa tapahtuneen eläketapahtuman perusteella suoritettavat tai suoritettavat eläkkeet määräytyvät Posti-

pankin eläkelaitoksen lain voimaantullessa voimassa olleen eläkesäännön ja perhe-eläkesäännön mukaisesti.

22 §. Voimassa olevan postipankkilain 1 §:n mukaan Postipankki on valtion vastuulla toimiva rahalaitos. Valtio viimekädessä vastaa Postipankin veloista ja muista velvoitteista. Ehdotuksen mukaan tämä valtion vastuu säilyy kaikista ennen lain voimaantuloa syntyneistä veloista ja muista velvoitteista.

Lain voimaan tullessa siirtyvät kaikki laitosten Postipankin tehtävät osakeyhtiömuotoiselle Postipankille. Mitä lainsäädännössä on säädetty laitostenmuotoisesta Postipankista taikka muutoin niistä määrätty, koskee osakeyhtiömuotoista Postipankkia.

6 luku. Voimaantulo

23 §. Lailla kumotaan postipankkilaki (511/69) muutoksineen kuitenkin siten, että sitä noudatetaan laitostenmuotoisen Postipankin ja Postipankin eläkelaitoksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätökseen ja tilintarkastukseen. Ennen lain voimaantuloa valtioneuvoston tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin Postipankin yhteisömuodon muuttamiseksi. Mitä liikepankkilain 5 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa on säädetty liikepankin perustamisesta ja toimiluvasta, ei sovelleta Postipankki Oy:tä perustettaessa. Postipankki Oy:n yhtiöjärjestys voidaan vahvistaa sekä ilmoittaa yhtiö kaupparekisteriin ennen lain voimaantuloa. Liikepankkilain 11 §:n 1 momentissa mainitut selvitykset voidaan antaa yhtiön rekisteröimisen jälkeen pankkitarkastusvirastolle viimeistään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Postipankki Oy:n eläkesäätiön säännöt voidaan vahvistaa ja säätiö merkitä eläkesäätiörekisteriin ennen lain voimaantuloa.

Liikepankkilain 22 §:n 2 momenttia muutettiin 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetulla lailla (339/87) siten, että liikepankkien oikeutta omistaa muuta kuin pankkitoimintaa harjoittavien elinkeinoyhteisöjen osakkeita ja osuuksia rajoitettiin kymmeneen prosenttiin yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden ja osuuksien äänimäärästä. Rajoitus koskee myös pankin tytäryhtiöitä, joiden omistukset luetaan mukaan 10 prosentin rajaa laskettaessa. Samalla tehtiin vastaava muutos postipankkilakiin (340/87). Lainmuutokset tulivat voimaan 1 päivänä toukokuuta 1987. Lainmuutosten voimaantulosäännöksiin sisältyi viiden vuoden määräaika

pankin omistusten järjestämiseksi lain edellyttämälle tasolle. Kun vuoden 1969 postipankkilaki siihen tehtyine muutoksineen kumotaan, on omistusrajoitusta koskeva vastaava säännös otettava uuteen lakiin Postipankki Oy:stä. Tämän vuoksi Postipankki Oy:n, kuten muidenkin pankkien, on järjestettävä omistuksensa liikepankkilain 22 §:n edellyttämälle tasolle 1 päivään toukokuuta 1992 mennessä.

24 §. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

1.2. Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta

1 §. Säännöksen mukaan valtion investointirahaston omaan pääomaan kuuluvat varat siirtyvät lain voimaan tullessa Postipankki Oy:lle. Investointirahaston oma pääoma oli vuoden 1986 lopussa 1 031 miljoonaa markkaa. Siirtyneistä valtion varoista muodostetaan lähinnä pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten tuotannollista toimintaa edistävien investointien rahoittamiseksi Postipankki Oy:n sidottuun omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto. Rahaston varoja voidaan käyttää vain ehdotetussa laissa säädettyihin tarkoituksiin ja Postipankki Oy:n luottotappioiden kattamiseen. Valtion investointirahaston lähinnä pieneen ja keskisuureen teollisuuteen kohdistuva markkamääräinen lainoitus toiminta jatkuu siten Postipankki Oy:n investointirahaston puitteissa. Rahaston ulkomaanrahan määräinen lainananto sen sijaan päättyy.

2 §. Valtion investointirahaston omaa pääomaa on voitu kartuttaa ja rahaston markkamääräisiä lainanantomahdollisuuksia vahvistaa siirtämällä rahastoon varoja valtion tulo- ja menoarvion. Säännöksen mukaan tämä on edelleen mahdollista. Valtion tulo- ja menoarviossa rahastoon osoitetuilla varoilla voidaan samalla vahvistaa Postipankki Oy:n vakavaraisuutta. Tällainen rahaston pääomaa lisäävä määräraha vastaa tässä mielessä osakepääoman sijoittamista pankkiin. Postipankki Oy:stä annettavaksi ehdotetun lain 6 §:n mukaan Postipankki Oy:n investointirahasto kuuluu pankin omaan pääomaan.

Postipankki Oy:n investointirahaston varoista myönnettyjen lainojen lyhennykset käytetään uudelleen lainoina rahaston toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Lainojen korot kuuluvat Postipankki Oy:n korkotuottoihin. Nettokorkotuottoa vastaavan määrän siirtäminen rahastoon

vaatii lakiin erityisen säännöksen. Pykälän 2 momentin mukaan Postipankki Oy:n on tilinpäätöksessään vuosittain siirrettävä rahastoon puolet siitä määrästä, joka vastaa rahaston varoille tilivuoden aikana kertynyttä korkotuottoa vähennettynä rahaston lainoituksen hoidosta pankille aiheutuneilla kustannuksilla. Säännöksen mukaan valtiovarainministeriö vahvistaa Postipankki Oy:n investointirahaston hoidosta Postipankki Oy:lle aiheutuneiden kustannusten laskentaperusteet. Siirron rajaaminen puoleen korkotuoton nettomäärästä merkitsee sitä, että rahastoon tulee siirrettäväksi suunnilleen määrä, joka saadaan, kun korkotuoton nettomäärästä vähennetään Postipankki Oy:n rahaston varoille kertyneen korkotuoton osalta suorittama valtion-, kunnallis- ja kirkollisvero. Siirtoa ei kuitenkaan suoriteta, jos sitä ei Postipankki Oy:n taloudellinen tulos huomioon ottaen pidetä perusteltuna.

Valtion investointirahastosta annetun lain mukaan Postipankille suoritetaan palkkiota valtion investointirahaston lainoitus toiminnan hoitamisesta valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan. Postipankille on korvattu sille toiminnasta aiheutuneet kustannukset, lainoista aiheutunut luottotappioriski ja pankin rahaston varojen osalta maksama kunnallis- ja kirkollisvero.

3 §. Pykälässä on määritelty ne tarkoitukset, joihin Postipankki Oy:n investointirahastosta voidaan lainoja myöntää. Säännös perustuu valtion investointirahaston neuvottelukunnan valtioneuvostolle tekemään ehdotukseen, jossa neuvottelukunta on esittänyt valtion investointirahaston lainanannolle jonkin verran nykyistä joustavampia ja laajempia puitteita.

Valtion investointirahaston varoista on voitu myöntää lainoja yrityksille taloudellista kasvua alueellisesti tasapuolisesti edistävien, kansainvälistä kilpailukykyä parantavien tai työllisyyden turvaamiseksi ja tulotason parantamiseksi tarpeellisten tuotannollisten investointien rahoittamiseen. Valtion investointirahastosta annetun lain 4 §:ään sisältyvää tuotannollisen investoinnin käsitettä on tulkittu siten, että rahaston varoista on voitu rahoittaa lähinnä sellaisia teollisuusrakennus-, kone- ja laiteinvestointeja, jotka ensisijaisesti ovat tähdänneet uuden tuotantokapasiteetin luomiseen, olemassa olevan tuotantokapasiteetin laajentamiseen tai yrityksen tuottavuuden kohottamiseen. Lakiin 2 päivänä maaliskuuta 1979 tehdyn muutoksen (264/79) mukaan lainoja on voitu myöntää myös kunnallisille kiinteistöyrityksille.

Yritysten investointihankkeisiin liittyy kuitenkin usein yritysten tuotannollisen toiminnan kannalta välttämättömiä tai muutoin yritysten yleisiä toimintaedellytyksiä parantavia investointeja. Valtion investointirahastosta annetun lain tässä suhteessa soveltamisalaltaan liian ahtaaksi osoittautuneen säännöksen johdosta ne ovat jääneet investointirahaston rahoituksen ulkopuolelle, vaikka niiden rahoittamista olisi rahaston toiminnan tavoitteiden kannalta ollut pidettävä tarkoituksenmukaisena. Tästä syystä on valtion investointirahastosta annetussa laissa oleva säännös lainojen myöntämisestä yrityksille tuotannollisten investointien rahoittamiseen korvattu säännöksellä, jonka mukaan lainoja voidaan myöntää tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten käyttöomaisuusinvestointeihin.

Investointirahaston rahoituksen ulkopuolelle ovat jääneet tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten yksinään tai yhteisesti omistamat yritykset, joiden tarkoituksena on harjoittaa esimerkiksi osakasyritysten tuotteiden markkinointia. Sama on koskenut myös tuotantotoimintaa harjoittavia yrityksiä palvelevia esimerkiksi laskenta- ja automaattisen tietojenkäsittelyn alan yrityksiä. Rahoitettavien yritysten piiriä olisi perusteltua laajentaa siten, että investointirahaston varoista voitaisiin myöntää lainoja myös sellaisille yrityksille, joiden toiminta liittyy kiinteästi tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten toimintaan.

Kehitysaluerahasto Oy:tä koskevat säännökset mahdollistavat yrityksen investointihankkeen ja siihen liittyvän käyttöpääoman lisästarpeen tarkastelemisen yhtenä kokonaisuutena. Kehitysaluerahasto Oy voi myöntää myös niin sanottuja puhtaita käyttöpääomalainoja yrityksen kannattavan toiminnan turvaamiseksi. Myös Valtiontaukauslaitoksen takaaman luoton käyttötarkoitukseksi voidaan hyväksyä muun muassa yritystoimintaa varten tarvittavan käyttöpääoman rahoittaminen.

Valtion investointirahaston varoja ei ole voitu käyttää yritysten käyttöpääoman rahoittamiseen. Kuitenkin tuotannollisiin investointeihin liittyvä toiminnan laajeneminen aiheuttaa useimmiten yrityksille myös pysyvää käyttöpääoman lisätarvetta.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että Postipankki Oy:n investointirahaston varoista voitaisiin myöntää lainoja myös käyttöomaisuusinvestoinneista aiheutuvan käyttöpääoman pysyvän lisätarpeen rahoittamiseen. Lainoja ei voitaisi myöntää

lyhytaikaisen tai kausiluontoisen käyttöpääomatarpeen rahoittamiseen.

Valtion investointirahaston varoista on voitu myöntää lainoja tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetussa laissa (532/81) tarkoitetun kehitysalueen ja siihen kuulumattomien tukialueiden ulkopuolella kunnille ja sellaisille tarkoitusta varten perustetuille kiinteistöyrityksille, joissa kunta on osakkaana, tuotannollista toimintaa harjoittavia yrityksiä palvelevien kiinteistöjen, rakennusten ja niihin liittyvien laitteiden hankkimista ja rakentamista varten.

Valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n mukaan lainoja on voitu myöntää kiinteistöyrityksille, joissa kunta on osakkaana vähintään 50 prosentin osuudella. Lainoja on voitu myöntää valtioneuvoston erikseen nimeämässä kunnissa toteutettavien teollisuuskylä-, teollisuustalo- tai teollisuushalli-investointien rahoittamiseen. Nimettyjä teollisuustilapaikkakuntia ovat Uudenmaan läänissä Karkkilan kaupunki ja Pohjan kunta, Turun ja Porin läänissä Porin, Loimaan ja Kokemäen kaupungit, Hämeen läänissä Forssan, Oriveden, Riihimäen ja Valkeakosken kaupungit ja Janakkalan kunnan Tervakoski sekä Kymen läänissä Kotkan, Anjalankosken ja Haminan kaupungit.

Eräissä tapauksissa teollisuustilahankkeita on toteutettu paitsi kunnallisina kiinteistöyrityksinä myös yritysten itsensä perustamina kiinteistöyrityksinä teollisuushallin tai teollisuustalon muodossa. Kiinteistöyrityksiä ei niiden omistuspohjan perusteella ole tarkoituksenmukaista asettaa rahoituksellisesti eriarvoiseen asemaan silloin, kun niiden tukeminen muuten on perusteltua. Näistä syistä on tarpeen, että lainoja voitaisiin myöntää myös sellaisille kiinteistöyrityksille, joissa kunta on osakkaana alle 50 prosentin osuudella tai joissa kunta ei ole osakkaana lainkaan.

Valtion investointirahaston varoista ei ole voitu myöntää lainaa lämmitysvoimalaitos- ja lämpökeskusinvestointeihin liittyvien lämmönsiirtoverkostojen rakentamiseen, koska niitä ei ole pidetty tuotannollisina investointeina. Tätä on pidetty epäkohtana etenkin, kun rahaston lainanannossa on muutoin korostettu energiaa säästävien ja tuontien energiaa korvaavien investointien merkitystä. Koska lainoja mainittujen lämmönsiirtoverkostojen rakentamiseen ei voida pitää lainoina tuotannollista toimintaa harjoittaville yrityksille eikä myöskään lainoina tällaisten yritysten toimintaa välittömästi edistäville yrityksille, ehdotetaan lakiin nimenomaista säännöstä siitä, että

lainaa voidaan myöntää myös lämmitysvoimalaitosten ja lämpökeskusten lämmönsiirtoverkostojen rakentamiseen.

Lainaa lämmönsiirtoverkostojen rakentamiseen voitaisiin myöntää koko maassa yrityksille ja kunnille. Lainoituksen kohdealueen laajennus on tarkoitus kuitenkin rajata niin, että lainoituksen piiriin tulisivat teollisuuden jätelämpöä asutuskeskuksiin siirtävät verkostot ja teollisuutta palvelevien aluelämpölaitosten verkostot. Muut lämmönsiirtoverkostot tulisivat lainoituksen piiriin vain, jos hanke on poikkeuksellisen suuri.

4 §. Säännöksen mukaan valtioneuvosto vahvistaa lainojen myöntämisessä noudatettavat yleiset ehdot. Vastaava säännös sisältyy valtion investointirahastosta annetun lain 4 §:ään, jonka nojalla valtioneuvosto on 12 päivänä kesäkuuta 1975 antanut päätöksen valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista. Päätös sisältää varsin yksityiskohtaisia määräyksiä lainaehtoista, vakuudesta, lainavarojen käytön valvonnasta ja lainojen perimisestä sekä lainahakemuksen tekemisestä ja lainavarojen maksatuksesta.

Muun muassa teollisuus- ja työllisyyspoliittisista syistä on perusteltua, että valtioneuvostolla on mahdollisuus ohjata Postipankki Oy:n investointirahaston varojen käyttöä. Niin yksityiskohtaisia määräyksiä kuin sisältyy mainittuun vuonna 1975 annettuun valtioneuvoston päätökseen ei kuitenkaan ole tarpeellista antaa, vaan tarkoituksena on, että valtioneuvosto päättää vain keskeisimmistä lainaehtoista.

5 §. Valtion investointirahastosta annetun lain 2 §:n mukaan investointirahastossa on neuvottelukunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä päättää valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätös valtion investointirahaston neuvottelukunnasta on annettu 6 päivänä maaliskuuta 1975 (170/75). Neuvottelukunnan keskeisimmät tehtävät ovat ehdotusten tekeminen rahaston sijoitus suunnitelmiksi ja varojen käyttöä koskeviksi määräyksiksi, rahaston toiminta- ja taloussuunnitelmiksi sekä toiminnan yleiseksi kehittämiseksi.

Valtion investointirahaston neuvottelukuntaa vastaavan neuvottelukunnan asettamista myös Postipankki Oy:n investointirahaston yhteyteen on pidettävä tarpeellisena ottaen huomioon rahaston merkityksen teollisuus- ja työllisyyspolitiikan välineenä ja erityisesti pienen ja keskisuuren teollisuuden investointien rahoittajana. Neuvottelukunnassa, jonka asettaa pankin hallintoneuvosto, tulee muun ohella olla edustettuna aina-

kin valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, työvoimaministeriö ja teollisuus.

6 §. Valtion investointirahastosta annetun lain 4 §:n nojalla valtioneuvostolla on ollut oikeus päättää rahaston sijoitus suunnitelman vahvistamisen yhteydessä, että osa lainoista myönnetään investointirahaston vastuulla ja ilman turvaavaa vakuutta. Vuonna 1986 kaikista lainoista 16 prosenttia eli 88 miljoonaa markkaa myönnettiin rahaston vastuulla ilman turvaavaa vakuutta.

Ehdotetun säännöksen mukaan valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa Postipankki Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa Postipankki Oy:n investointirahaston lainanannossa mahdollisesti syntyneitä luottotappioita.

Vastaava säännös sisältyy Kehitysaluerahasto Oy — Utvecklingsområdesfonden Ab -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 11 §:ään (842/81). Valtio korvaa Kehitysaluerahasto Oy:lle antamansa sitoumuksen perusteella 50 prosenttia niiden luottotappioiden määrästä, jotka syntyvät niiden lainojen osalta, jotka on myönnetty ilman turvaavaa vakuutta. Postipankki Oy:n investointirahaston osalta on tarkoitus menetellä vastaavasti.

7 §. Säännöksen mukaan tarkempia määräyksiä lain täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa valtioneuvosto.

8 §. Valtion investointirahastosta annettu laki kumotaan, mutta sitä ja sen nojalla annettuja määräyksiä sovelletaan kuitenkin soveltuvin osin valtion investointirahaston viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen ja -tarkastuksen osalta.

9 §. Tämä pykälä sekä 10—13 § sisältävät valtion investointirahaston lakkauttamiseksi ja sen varojen siirtämiseksi Postipankki Oy:lle tarpeelliset siirtymäsäännökset. Kyseessä olevan säännöksen mukaan valtio vastaa valtion investointirahaston toimintaa varten otettujen ulkomaisten lainojen kuoletusten ja korkojen maksamisesta sekä näistä lainoista aiheutuvista muista menoista. Valtion investointirahaston ulkomaiset lainat on otettu valtion nimissä osana sen ulkomaista lainanottoa, joten rahaston velkoja ei tältä osin voida siirtää Postipankki Oy:n vastattavaksi. Ulkomaisten lainojen kuoletukset, korot ja muut menot suoritetaan valtion tulo- ja menoarvion kautta.

10 §. Valtion investointirahastosta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan valtiokonttori siirtää lainojen maksamista varten tarvittavat varat Postipankin käytettäväksi sitä mukaa kuin varoja tarvitaan sanottuun tarkoitukseen. Siirrettynä oleva määrä katsotaan valtion saatavaksi

Postipankilta. Kun valtion investointirahaston oman pääoman muodostavat varat siirretään Postipankki Oy:lle, jätetään tämän johdosta ehdotetun säännöksen mukaan valtion investointirahaston viimeisen tilinpäätöksen osoittama markkamääräinen lainasaaminen Postipankilta perimättä valtiolle.

Postipankki Oy:n velaksi valtiolle katsotaan valtion investointirahaston viimeisen tilinpäätöksen mukaiset ulkomaan rahan määräiset lainasaamiset Postipankilta. Valtiovarainministeriön asiana on päättää tämän lainamäärän takaisinmaksamisen ehdoista. Koroksi on tällöin vahvistettava asianomaisesta ulkomaisesta lainasta valtiolle aiheutuvaa todellista korkokustannusta vastaava korko.

11 §. Lain voimaan tullessa valtion kassatalouden piirissä olevat valtion investointirahaston ulkomaan rahan määräiset varat, jotka tarvitaan rahaston varoista ennen lain voimaantuloa myönnettyjen, mutta vielä nostamatta olevien ulkomaan rahan määräisten lainojen rahoittamiseen, annetaan lainaksi Postipankki Oy:lle valtiovarainministeriön päättämien ehtoin.

12 §. Postipankki Oy:n 10 ja 11 §:ssä tarkoitettuista ulkomaan rahan määräisistä veloista samoin kuin valtion investointirahaston varoista vuonna 1978 Kehitysaluerahasto Oy:lle annettusta ulkomaan rahan määräisestä lainasta suoritettavat lyhennykset ja korot tuloutetaan valtion investointirahaston lakkauttamisen jälkeen valtion tulo- ja menoarvion asianomaiselle tulomomentille.

13 §. Valtion investointirahaston varoista oli 31 päivänä joulukuuta 1986 myönnettyinä lainoja kaikkiaan 192 miljoonaa markkaa rahaston vastuulla eli valtion luottotappioriskillä. Valtion luottotappioriskiä ei ole kohtuullista siirtää Postipankki Oy:lle. Tämän vuoksi valtio korvaa Postipankki Oy:lle ne luottotappiot täysimääräisinä, jotka aiheutuvat valtion investointirahastosta rahaston vastuulla myönnettyistä lainoista. Näiden lainojen osalta valtio korvaa Postipankki Oy:lle aiheutuneen korkotappion korvauksen maksupäivään asti.

14 §. Säännöksen mukaan voidaan ennen lain voimaantuloa ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

1.3. Laki pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Säännökseen lisätään maininta Postipankki Oy, koska Postipankki Oy tulee ehdotetun Postipankki Oy:stä annettavan lain 4 §:n mukaisesti pankkitarkastusviraston valvontaan.

1.4. Laki liikepankkilain muuttamisesta

Ehdotetun Postipankki Oy:stä annettavan lain 5 §:n mukaan Postipankki Oy tulee kuulumaan liikepankkien ja Postipankki Oy:n yhteiseen vakuusrahastoon. Tämän vuoksi on liikepankkilain 48—55 §:ään sekä 56 §:n 2 momenttiin ja 57 §:ään tehtävä tätä tarkoittavat muutokset.

1.5. Laki leimaverolain muuttamisesta

2 §. Pykälässä luetellaan laitoksia ja yhteisöjä, joiden ei tarvitse suorittaa leimaveroa. Koska Postipankista muodostetaan pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, on pykälästä poistettava Postipankkia koskeva maininta.

10 §. Koska Postipankista muodostetaan pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, on myös Postipankki Oy:n suoritettava leimaveroa lupapäätöksestä perustaa sivukonttori tai sijoittaa ulkoisten luotto- tai rahoituslaitosten osakkeisiin.

Valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen eduskunnalle on annettu hallituksen esitys leimaverolain muuttamisesta. Siinä on muun ohella ehdotettu pankkiliikkeen ja sijoitusrahastotoiminnan harjoittamiseen myönnettävistä luvista perittävän leimaveron korottamista. Ehdotetut korotukset on otettu säännöksessä huomioon.

47 §. Säännökseen ehdotetaan selvyysden vuoksi lisättäväksi maininta Postipankki Oy.

51 §. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että Postipankki Oy:n lainat liikepankkien ja Postipankki Oy:n yhteiselle vakuusrahastolle ovat leimaverosta vapaita ja että Postipankki Oy:n myöntämistä lainoista perittäisiin leimaveroa annettaessa lainaa asunnonrakennustoimintaa varten.

57 §. Koska Postipankista muodostetaan pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, on säännöksen 1 momentista poistettava laitosmuotoista Postipankkia koskeva maininta.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan vuoden 1988 alusta lukien.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Postipankki Oy:stä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Postipankki Oy, ruotsiksi Postbanken Ab, on pankkitoimintaa harjoittava osakeyhtiö, johon sovelletaan, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, mitä liikepankeista on säädetty.

2 §

Ainoastaan Postipankki Oy on oikeutettu toiminnissaan tai muuten toimintaansa osoittamaan käyttämään nimitystä postipankki. Valtiovarainministeriö voi antaa yhteisölle, jossa Postipankki Oy yksin tai yhdessä muiden pankkien kanssa omistaa osake- tai osuusenemmistön, luvan käyttää toiminnissaan pankki- nimitystä tai viittausta Postipankki Oy:n toimintanimeen.

3 §

Postipankki Oy:n osakekannasta on valtion omistuksessa ja hallinnassa oltava määrä, joka on vähintään 51 prosenttia pankin kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

4 §

Postipankki Oy kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

Postipankki Oy:n toimintaa valvoo pankkitarkastusvirasto.

5 §

Postipankki Oy:n vakavaraisuuden ja tallettajien saatavien turvaamiseksi Postipankki Oy:n on kuuluttava liikepankkilain (540/69) 6 luvussa säädettyyn liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon.

2 luku

Postipankki Oy:n vakavaraisuus

6 §

Postipankki Oy:n investointirahastosta annetussa laissa (/) tarkoitettu Postipankki Oy:n investointirahasto kuuluu Postipankki Oy:n omaan pääomaan. Investointirahastosta myönnetään lainoja siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Liikepankkilain 46 §:ssä tarkoitettua oman pääoman ja sitoumusten välistä suhdetta laskettaessa rinnastetaan Postipankki Oy:n omaan pääomaan valtion Postipankki Oy:lle sen vakavaraisuuden turvaamiseksi antama takuu.

Jos Postipankki Oy:n oma pääoma ei riitä pankin sitoumusten kattamiseen, valtio vastaa Postipankki Oy:n sitoumusten täyttämisestä takuun määrään asti.

7 §

Valtion takuun määrä on puolet Postipankki Oy:n oman pääoman määrästä. Postipankki Oy:n

omaan pääomaan rinnastetaan tällöin liikepankilain 46 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla Postipankki Oy:n liikkeeseen laskemat debentuurit ja pankin tekemät luottotappiovaraukset.

Takuun määrä ei kuitenkaan alene saavuttamastaan korkeimmasta markkamäärästä, vaikka Postipankki Oy:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla määritelty oma pääoma myöhemmin pieneneisi.

Takuun käyttämisessä noudatettavasta menettelystä ja takuun käytöstä valtiolle suoritettavasta korvauksesta päättää valtioneuvosto. Korvauksen suuruus voi olla enintään neljä prosenttia vuodessa laskettuna viimeksi päättyneen tilivuoden ja sitä edeltäneen tilivuoden lopussa käytössä olleiden takuumäärien keskiarvosta. Ensimmäiseltä tilivuodelta lain voimaantulon jälkeen korvaus lasketaan kuitenkin tilivuoden lopussa mahdollisesti käytössä olleen takuun puolesta määrästä.

3 luku

Valtion Postipankki Oy:lle antamat tehtävät

8 §

Postipankki Oy hoitaa, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty ja määrätty, valtion kotimaisen ja ulkomaisen maksuliikkeen.

Siltä osin kuin valtion kotimaisen maksuliikkeen hoidosta Postipankki Oy:lle aiheutuvia kustannuksia ei saada katetuksi tilillepano- ja tililtä-ottomaksuilla ja erikseen perittävillä muilla maksuilla, saa Postipankki Oy korvauksen valtion postisiirtotileillä oleville varoille kertyvästä korkotuotosta sen mukaisesti kuin valtiovarainministeriö ja Postipankki Oy siitä tarkemmin sopivat. Sopimus on tehtävä siten, että edellä tarkoitettujen kustannukset tulevat omakustannushinnan mukaisesti pankille korvatuiksi.

Postipankki Oy suorittaa valtiovarainministeriön vahvistamaa korvausta vastaan myös niitä valtion sille antamia tehtäviä, joiden valtiovarainministeriö katsoo laatunsa vuoksi soveltuvan Postipankki Oy:lle.

9 §

Sen lisäksi, mitä on säädetty liikepankkilain 10 §:ssä, Postipankki Oy harjoittaa pankkitoimintaa siitä antamiensa ohjeiden mukaan posti- ja telelaitoksen toimipaikkojen välityksellä.

Postipankki Oy suorittaa posti- ja telelaitokselle sen toimipaikkojen välityksellä tapahtuvasta Postipankki Oy:n pankkitoiminnan harjoittamisesta korvausta sen mukaan kuin Postipankki Oy

ja posti- ja telelaitos siitä sopivat. Jollei korvauksesta päästä sopimukseen, korvaus suoritetaan valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Sen mukaan kuin Postipankki Oy ja posti- ja telelaitos siitä sopivat, voidaan pankkitoimintaan kuuluvia asioita antaa Postipankki Oy:n tehtäviä hoitavan posti- ja telelaitoksen virkamiehen ja toimihenkilön ratkaistavaksi.

10 §

Postipankki Oy:lla on oikeus harjoittaa sekä koti- että ulkomaista postisiirtoliikettä.

Valtiolle postisiirron välityksellä suoritettu maksu katsotaan suoritetuksi silloin, kun maksaja saa kuitenkin asianomaiselle valtion siirtotilille tapahtuneesta tilillepanosta tai tilisiirto on veloitettu maksajan tililtä.

11 §

Valtiovarainministeriöllä on oikeus valvoa Postipankki Oy:n tässä luvussa tarkoitettujen tehtävien suorittamista. Ministeriöllä on oikeus saada pankilta tätä varten tarvittavat tiedot.

4 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Postipankki Oy:n yhtiöjärjestyksessä on määrättävä lyhytaikaisen luoton valtiolle antamisessa noudatettavista periaatteista.

13 §

Postipankki Oy:n yhtiökokoukseen ei sovelleta, mitä liikepankkilain 15 §:ssä on säädetty osakkaan äänivallan rajoittamisesta ja määräenemmistöä edellyttävää päätöstä kannattaneiden osakkeenomistajien antamien äänien laske- misesta.

14 §

Liikepankkilain 43 §:n salassapitovelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan myös Postipankki Oy:n tehtäviä hoitavaan posti- ja telelaitoksen virkamieheen ja toimihenkilöön.

15 §

Postipankki Oy:n pankkitoimintaan liittyvästä alkuperäisestä asiakirjasta pankin toimesta ko- neellisesti jäljentämällä valmistettu jäljennös on pankin toimihenkilön oikeaksi todistamana pan-

kin ja sen asiakkaan välisissä tilisuhteissa alkupe-
räisen asiakirjan veroinen.

16 §

Liikepankki voidaan sulauttaa Postipankki Oy:hyn. Sulautumisessa on noudatettava, mitä liikepankkilain 89 a §:ssä on säädetty.

5 luku

Postipankki Oy:n perustamiseen liittyvät järjestelyt

17 §

Postipankkilaissa (511/69), jäljempänä vuoden 1969 postipankkilaki, tarkoitetun Postipankin varat, velat sekä varaukset ja muut velvoitteet siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Postipankki Oy:lle siten, että Postipankki Oy vastaa kaikista Postipankin veloista ja muista velvoitteista. Siirtyvien varojen, velkojen ja varausten arvot määräytyvät Postipankin viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen kirjanpitoarvojen mukaisesti lukuun ottamatta käyttö- ja sijoitusomaisuuskiinteistöjä ja -osakkeita, jotka merkitään Postipankki Oy:n varoiksi apporttirahastoon.

Valtion investointirahaston varojen siirtymisestä Postipankki Oy:n varoiksi säädetään erikseen.

18 §

Sen estämättä, mitä liikepankkilain 8 §:ssä on säädetty, valtiolla on oikeus sen mukaan kuin valtioneuvosto tarkemmin päättää, merkitä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta vastaan Postipankki Oy:n osakkeita nimellisarvoltaan yhteensä enintään 500 miljoonalla markalla.

Valtion 1 momentin nojalla merkitsemien osakkeiden nimellisarvojen yhteismäärää vastaavan omaisuuden ja 6 §:ssä mainitun Postipankki Oy:n investointirahaston lisäksi Postipankki Oy:lle apporttina tuleva muu oma pääoma kirjataan vararahastoksi.

19 §

Postipankki Oy on vapaa leimaverosta, joka leimaverolain (662/43) mukaan on suoritettava siirrettäessä tässä laissa tarkoitettua omaisuutta edellä säädetyllä tavalla.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa ja liikevaihtoverotuksessa Postipankki Oy:n katsotaan sellaiseen jatkavan vuoden 1969 postipankkilaissa tarkoitetun Postipankin harjoittamaa liiketoimintaa.

20 §

Vuoden 1969 postipankkilaissa tarkoitetun Postipankin henkilökunta siirtyy tämän lain voimaan tullessa Postipankki Oy:n palvelukseen. Henkilökunnan palkkaukseen, työaikaan sekä muihin työsuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä Postipankki Oy:n ja asianomaisten pankin henkilökuntaa edustavien yhdistysten välillä tehtävissä työehtosopimuksissa on sovittu. Näitä työehtosopimuksia noudatetaan Postipankki Oy:n ja sen palveluksessa olevien välisissä työsuhteissa alan yleisinä valtakunnallisina työehtosopimuksina.

Johtokunnan jäsenten ja muiden johtavassa asemassa olevien toimihenkilöiden työsuhteen ehtojen vahvistamismenettelystä määrätään Postipankki Oy:n yhtiöjärjestyksessä.

21 §

Vuoden 1969 postipankkilaissa tarkoitetun Postipankin eläkelaitoksen varat, velat, varaukset ja muut velvoitteet siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Postipankki Oy:n eläkesäätiölle siten, että Postipankki Oy:n eläkesäätiö vastaa kaikista Postipankin eläkelaitoksen veloista ja muista velvoitteista. Siirtyvien varojen, velkojen ja varausten arvot määräytyvät Postipankin eläkelaitoksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen kirjanpitoarvojen mukaisesti. Mitä 19 §:n 1 momentissa on säädetty, koskee myös Postipankki Oy:n eläkesäätiötä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen eläketapahtuman perusteella myönnetty tai myönnettävät eläkkeet sekä ennen tämän lain voimaantuloa Postipankin palveluksesta eronneen eläke-etuudet määräytyvät Postipankin eläkelaitoksen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen eläkesäännön ja perhe-eläkesäännön mukaisesti.

Postipankin palveluksesta Postipankki Oy:n palvelukseen siirtynyt henkilö säilyttää hänellä Postipankin palveluksessa olleen eläketurvansa sellaisena, että se on vähintään sen suuruinen kuin se olisi ollut, jos hänen palveluksensa Postipankissa olisi jatkunut aina eläketapahtumaan asti. Eläketurvasta annetaan tarkemmat määräykset Postipankki Oy:n eläkesäätiön säännöissä.

22 §

Vuoden 1969 postipankkilain 1 §:n mukainen valtion vastuu säilyy kaikista Postipankin ennen tämän lain voimaantuloa syntyneistä veloista ja muista velvoitteista.

Tämän lain voimaan tullessa siirtyvät Postipankin tehtävät Postipankki Oy:n suoritettaviksi. Mitä Postipankista on laissa tai asetuksessa säädetty taikka muutoin määrätty, koskee soveltuvin osin Postipankki Oy:tä.

6 luku Voimaantulo

23 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 ja sillä kumotaan 8 päivänä elokuuta 1969 annettu postipankkilaki (511/69) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Vuoden 1969 postipankkilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä on kuitenkin soveltuvin kohdin noudatettava Postipankin ja Postipankin eläkelaitoksen viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen ja -tarkastuksen osalta.

Valtioneuvoston tehtävänä on ryhtyä Postipankin yhteisömuodon muuttamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Mitä liikepankkilain 5 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa on säädetty, ei sovelleta Postipankki Oy:tä perustettaessa.

Jos Postipankki Oy:n omistus tai määräämisvalta tämän lain voimaan tullessa ylittää liikepankkilain 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, pankin on 1 päivään toukokuuta 1992 mennessä järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Pankki ei saa tämän lain voimaantulon jälkeen korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se tämän lain voimaan tullessa oli.

Postipankki Oy:n yhtiöjärjestys voidaan vahvistaa ja yhtiö merkitä kaupparekisteriin ennen tämän lain voimaantuloa. Postipankki Oy:n eläkesäätiön säännöt voidaan vahvistaa ja eläkesäätiö voidaan merkitä eläkesäätiörekisteriin ennen tämän lain voimaantuloa.

Postipankki Oy:n tulee antaa liikepankkilain 11 §:n 1 momentissa mainitut selvitykset pankkitarkastusvirastolle yhtiön rekisteröimisen jälkeen, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

24 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

2.

Laki

Postipankki Oy:n investointirahastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtion investointirahastosta annetussa laissa (74/75) tarkoitetun valtion investointirahaston omaan pääomaan kuuluvat varat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Postipankki Oy:lle. Siirryneistä varoista muodostetaan Postipankki Oy:n sidottuun omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto, jolla rahoitetaan lähinnä pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten tuotannollista toimintaa edistäviä investointeja.

2 §

Valtioneuvosto päättää valtion tulo- ja menoarviossa osoitettavien varojen luovuttamisesta Postipankki Oy:n investointirahastoon.

Postipankki Oy:n on vuosittain siirrettävä tilinpäätöksessään Postipankki Oy:n investointirahas-

toon puolet siitä määrästä, joka vastaa rahaston varoille tilivuoden aikana kertynyttä korkotuottoa vähennettynä valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti lasketuilla, rahaston lainoituksen hoidosta pankille aiheutuneilla kustannuksilla. Tällaista siirtoa ei kuitenkaan suoriteta sellaisena tilivuotena, jona siirtoa rahastoon ei voida Postipankki Oy:n taloudellinen tulos huomioon ottaen pitää perusteltuna.

3 §

Postipankki Oy:n investointirahastosta voidaan myöntää lainoja:

1) tuotannollista toimintaa harjoittaville yrityksille ja tällaisten yritysten toimintaa välittömästi edistäville yrityksille käyttöomaisuusinvestointien rahoittamiseen;

2) edellä 1 kohdassa tarkoitetuille yrityksille käyttöomaisuusinvestoinneista aiheutuvan käytöpääoman pysyvän lisätarpeen rahoittamiseen;

3) kunnille ja kiinteistöyrityksille edellä 1 kohdassa tarkoitettuja yrityksiä palvelevien kiinteistöjen, rakennusten ja niihin liittyvien laitteiden hankkimista ja rakentamista varten tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi annetussa laissa (532/81) tarkoitettulla neljännellä perusvyöhykkeellä sijaitsevista tukialueeseen kuuluvamattomissa kunnissa; sekä

4) yrityksille ja kunnille lämmitysvoimalaitosten ja lämpökeskusten lämmönsiirtoverkostojen rakentamiseen.

4 §

Valtioneuvosto vahvistaa lainojen myöntämisessä noudatettavat yleiset ehdot.

5 §

Postipankki Oy:ssä on Postipankki Oy:n investointirahaston neuvottelukunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä päättää pankin hallintoneuvosto. Neuvottelukunnassa tulee olla edustettuna valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, työvoimaministeriö ja teollisuus.

6 §

Valtioneuvosto voi määräämillään ehdoilla antaa Postipankki Oy:lle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa pankille Postipankki Oy:n investointirahaston lainanannossa mahdollisesti syntyneitä luottotappioita.

7 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa valtioneuvosto.

8 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1987 ja sillä kumotaan valtion investointirahastosta 7 päivänä helmikuuta 1975 annettu laki (74/75) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavaa lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä on kuitenkin soveltuvin osin noudatettava valtion investointirahaston viimeisen toimintavuoden tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen osalta.

9 §

Valtio vastaa valtion investointirahaston toimintaa varten otettujen ulkomaisten lainojen

kuoletusten ja korkojen maksamisesta sekä näistä lainoista aiheutuvista muista menoista.

10 §

Valtion investointirahaston viimeisen tilinpäätöksen osoittama markkamääräinen lainasaaminen Postipankilta jätetään perimättä valtiolle.

Postipankki Oy:n velaksi valtiolle katsotaan valtion investointirahaston viimeisen tilinpäätöksen mukaiset ulkomaan rahan määräiset lainasaamiset Postipankilta. Valtiovarainministeriön asiana on päättää tämän lainamäärän takaisinmaksamisen ehdoista. Koroksi on tällöin vahvistettava asianomaisesta ulkomaisesta lainasta valtiolle aiheutuvaa todellista korkokustannusta vastaava korko.

11 §

Tämän lain voimaan tullessa valtion kassatalouden piirissä olevat valtion investointirahaston ulkomaan rahan määräiset varat, jotka tarvitaan rahaston varoista ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjen, mutta vielä nostamatta olevien ulkomaan rahan määräisten lainojen rahoittamiseen, annetaan lainaksi Postipankki Oy:lle valtiovarainministeriön päättämien ehtojen mukaan. Lainasta perittävän koron osalta noudatetaan, mitä 10 §:ssä on säädetty.

12 §

Postipankki Oy:n 10 ja 11 §:ssä tarkoitetuista ulkomaan rahan määräisistä veloista samoin kuin valtion investointirahaston varoista Kehitys-alue-rahasto Oy — Utvecklingsområdesfonden Ab -nimiselle osakeyhtiölle annetusta ulkomaan rahan määräisestä lainasta suoritettavat lyhennykset ja korot tuloutetaan tämän lain voimaantulon jälkeen valtion tulo- ja menoarvion asianomaiselle tulomomentille.

13 §

Valtio korvaa Postipankki Oy:lle täysimääräisinä ne luottotappiot, jotka aiheutuvat valtion investointirahastosta rahaston vastuulla myönnettyistä lainoista. Näiden lainojen osalta valtio korvaa Postipankki Oy:lle aiheutuneen korkotappion korvauksen maksupäivään asti.

14 §

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

3.

Laki**pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun pankkitarkastuslain (548/69) 1 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä toukokuuta 1987 annetussa laissa (481/87), näin kuuluvaksi:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Liikepankkien, säästöpankkien, osuuspankkien, kiinnitysluottopankkien, Postipankki Oy:n, hypoteekkiyhdistysten, luotto-osakeyhtiöiden, ra-

hastoyhtiöiden, pankkien vakuusrahastojen ja ulkomaisten luottolaitosten edustustojen toiminnan valvontaa varten on valtiovarainministeriön alainen pankkitarkastusvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 198 .

4.

Laki**liikepankkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 6 luvun otsikko, 48—55 §, 56 §:n 2 momentti ja 57 §,

sellaisina kuin niistä ovat 50 §:n 2 momentti ja 54 §:n 1 momentti 31 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (678/78), näin kuuluviksi:

6 luku

Vakuusrahasto

48 §

Liikepankkien vakavaraisuuden ja tallettajien saatavien turvaamiseksi on kunkin liikepankin kuuluttava yhteiseen liikepankkien ja Postipankki Oy:n omistamaan vakuusrahastoon.

Säästöpankkien tai osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki voi kuitenkin liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston sijasta liittyä säästöpankkien tai vastaavasti osuuspankkien vakuusrahastoon näiden vakuusrahastojen jäsenelle säädetyin tai määrätyin oikeuksin ja velvollisuuksiin.

49 §

Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston säännöt ja niihin tehtävät muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö.

50 §

Vakuusrahastoa hoitaa liikepankkien ja Postipankki Oy:n valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema johtokunta, joka myös edustaa

vakuusrahastoa sekä kantaa ja vastaa sen puolesta.

Vakuusrahaston valtuuskunnan ja johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja hänen varamiehensä sekä toimihenkilön velvollisuuteen pitää salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää liikepankin tai Postipankki Oy:n, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, sovelletaan, mitä tässä laissa on säädetty liikepankin hallintoneuvoston jäsenen sekä johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja toimihenkilön salassapitovelvollisuudesta.

51 §

Vakuusrahastoon on siihen kuuluvan pankin vuosittain suoritettava rahaston valtuuskunnan saman perusteen mukaan määräämä kannatusmaksu, jonka on oltava riittävä rahaston velvollisuuksiin ja tehtäviin nähden. Kannatusmaksun suuruus on pankkitarkastusviraston hyväksyttävä.

Kannatusmaksun on oltava vähintään 0,1 ja enintään 5 promillea pankin taseen loppusumhasta.

Vakuusrahaston johtokunta voi pankkitarkastusviraston hyväksymän perusteella vapauttaa liikepankin tai Postipankki Oy:n määrääjäksi suorittamasta kannatusmaksua.

52 §

Liikepankillä tai Postipankki Oy:llä ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta itselleen erotettavaksi tai sitä toiselle luovuttaa. Tätä osuutta ei myöskään saa pankin tileissä lukea sen varoiksi.

53 §

Vakuusrahaston varoista on suoritettava ne konkurssiin joutuneen liikepankin tai Postipankki Oy:n tallettajien saatavat ottolainastileillä, joiden maksamiseen konkurssipesän varat eivät riitä.

54 §

Vakuusrahastosta voidaan antaa avustuslainoja tai avustuksia pankille, joka on kärsinyt niin suuria tappioita tai muuten joutunut sellaisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen sen toiminnan turvaamiseksi on tarpeellinen. Jos vaikeuksiin joutunut liikepankki yhdistyy toiseen liikepankkiin tai Postipankki Oy:hyn, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Rahaston varoja voidaan myös käyttää liikepankin tai Postipankki Oy:n tallettajien saatavien suorittamiseen konkurssi- tai selvitystilan aikana.

55 §

Ennen kuin avustuslaina tai avustus myönnetään, on todettava, etteivät liikepankin tai Postipankki Oy:n hallintoneuvoston tai johtokunnan

jäsenet tai toimihenkilöt ole tappioista vastuussa taikka että he ovat ne korvanneet tai antaneet niiden korvaamisesta hyväksyttävän vakuuden taikka ettei korvausta voida varattomuuden tai muun syyn vuoksi heiltä saada taikka ettei korvauksen vaatimista voida pitää kohtuullisena tai tarkoituksenmukaisena.

Ennen kuin kysymys hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenen taikka toimihenkilön korvausvelvollisuudesta on ratkaistu, voidaan pankin toiminnan jatkamiseen tarpeellinen laina tai avustus antaa vain sillä ehdolla, että pankki ei luovu oikeudesta lain mukaiseen korvaukseen.

56 §

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut pankki joutuu konkurssi- tai selvitystilaan, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

57 §

Vakuusrahaston pääoma, jota ei ole annettu avustuslainoina liikepankeille tai Postipankki Oy:lle, on sijoitettava saataviksi Suomen Pankilta, liikepankeilta tai Postipankki Oy:ltä taikka kotimaisiin obligaatioihin. Näistä varoista saa kuitenkin enintään 25 prosenttia sijoittaa saataviksi liikepankeilta tai Postipankki Oy:ltä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Liikepankkien vakuusrahaston varat ovat tämän lain voimaan tultua liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston varoja.

5.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 2 §, 10 §:n *Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa* koskevan nimikkeen 3 kohta, 47 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti sekä 57 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § 9 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa laissa (293/79), 10 §:n *Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa* koskevan nimikkeen 3 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (585/87), 47 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (979/84), 51 §:n 1 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (512/77) sekä 57 §:n 1 momentti 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (776/71), näin kuuluviksi:

2 §

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, kansaneläkelaitos, Kehitys- aluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy ja Suomen Pankki sekä virka-asioissa valtion viranomaiset.

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraaviin määriin:

Päätös, pöytäkirjanote tai muu toimituskirja, jolla myönnetään lupa tai oikeus:

3) pankkiliikkeen tai sijoitusrahastolaissa (480/87) tarkoitetun rahastoyhtiön toiminnan harjoittamiseen:

a) liikepankin perustamiseen 200 000 markkaa;

b) säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluotto- pankin, hypoteekkiyhdistyksen tai luotto-osa- keyhtiön perustamiseen 39 000 markkaa;

c) liikepankin, säästöpankin, osuuspankin, Postipankki Oy:n, kiinnitysluotto- pankin tai hypoteekkiyhdistyksen sivukonttorin taikka rahasto- yhtiön perustamiseen Suomessa 20 000 markkaa ja liikepankin tai Postipankki Oy:n sivukonttorin perustamiseen ulkomaille 33 000 markkaa;

d) liikepankille, Postipankki Oy:lle tai kiinni- tlysluotto- pankille sijoittaa ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten osakkeisiin, osuuksiin ja muihin osakkuuksiin, 11 000 markkaa.

Päätöksestä, joka annetaan pankin tai muun rahalaitoksen hakemukseen ja koskee sen liikettä sekä julkaistaan säädöskokoelmassa, on sen lisäksi, mitä tässä edellä on säädetty, suoritettava

leimaveroa 660 markkaa kultakin sekä suomen- että ruotsinkielisen säädöskokoelman sivulta, jolle päätös on painettu.

47 §

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on, kun se annetaan valtiokonttorille, liikepan- kille, säästöpankille, kiinnitysluottolaitokselle, vakuutuslaitokselle, eläkelaitokselle, osuuspankil- le, Postipankki Oy:lle, pankkiiriliikkeelle, luotto- osakeyhtiölle tai muulle lainausliikettä harjoitta- valle laitokselle tai kassalle, leimattava, mikäli siitä ei ole aikaisemmin kiinnitystä tai maksua haettaessa suoritettu niin paljon leimaveroa kuin jäljempänä säädetään, pääoman suuruuden mu- kaan kultakin täydeltä markalta seuraavin mää- rin:

1) enintään 9 kuukauden ajaksi tehty, 1,6 prosenttia vuodessa; sekä

2) yli 9 kuukauden ajaksi tehty taikka vaaditta- essa tai irtisanomisen jälkeen maksettava, 1,6 prosenttia.

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion varoista tai rahastoista annetaan laina taikka joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, liikepankille, säästöpan- kille, osuuspankille, Postipankki Oy:lle, Suomen Hypoteekkiyhdistykselle tai Maa- ja teollisuus- kiinteistöpankki Oy:lle annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion varoista tai rahastoista saaduista varoista. Myös sellaista lainaa koskeva saamistodiste on leimaverosta vapaa, jonka osuuspankki antaa osuuspankkien vakuusrahas- tolle tai Osuuspankkien Keskuspankki Oy:lle taikka säästöpankki säästöpankkien vakuusrahas-

tolle tai Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankille taikka liikepankki tai Postipankki Oy liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastolle. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat saamistodisteet, jotka koskevat kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja, maatilalain (188/77) mukaan myönnettyjä lainoja, opintotukilaissa (28/72) tarkoitettuja lainoja tai Kehitysaluerahasto Oy:n varoista myönnettyjä lainoja.

57 §

Arvopaperien luovutus on leimaverosta vapaa, jos ostajana tai myyjänä on Suomen valtio, kansaneläkelaitos, Kehitysaluerahasto Oy tai Suomen Pankki ja luovutus viimeksi mainitussa tapauksessa tapahtuu pankin omaan tai valtion lukuun.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

3.

Liite

Laki

pankkitarkastuslain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun pankkitarkastuslain (548/69) 1 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä toukokuuta 1987 annetussa laissa (481/87), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Liikepankkien, säästöpankkien, osuuspankkien, kiinnitysluottopankkien, hypoteekkiyhdistysten, luotto-osakeyhtiöiden, rahastoyhtiöiden, pankkien vakuusrahastojen ja ulkomaisten luottolaitosten edustustojen toiminnan valvontaa varten on valtiovarainministeriön alainen pankkitarkastusvirasto.

1 §

Liikepankkien, säästöpankkien, osuuspankkien, kiinnitysluottopankkien, *Postipankki Oy:n*, hypoteekkiyhdistysten, luotto-osakeyhtiöiden, rahastoyhtiöiden, pankkien vakuusrahastojen ja ulkomaisten luottolaitosten edustustojen toiminnan valvontaa varten on valtiovarainministeriön alainen pankkitarkastusvirasto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

4.

Laki

liikepankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 6 luvun otsikko, 48—55 §, 56 §:n 2 momentti ja 57 §, sellaisina kuin niistä ovat 50 §:n 2 momentti ja 54 §:n 1 momentti 31 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (678/78), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Liikepankkien vakuusrahasto

48 §

Liikepankkien vakavaraisuuden ja tallettajien saatavien turvaamiseksi on kunkin liikepankin kuuluttava yhteiseen, liikepankkien omistamaan *liikepankkien* vakuusrahastoon.

Säästöpankkien tai osuuspankkien keskusrahailaitoksena toimiva liikepankki voi kuitenkin liikepankkien vakuusrahaston sijasta liittyä säästöpankkien tai vastaavasti osuuspankkien vakuusrahastoon näiden vakuusrahastojen jäsenelle säädettyin tai määrättyin oikeuksin ja velvollisuuksin.

49 §

Liikepankkien vakuusrahaston säännöt ja niihin tehtävät muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö.

6 luku

Vakuusrahasto

48 §

Liikepankkien vakavaraisuuden ja tallettajien saatavien turvaamiseksi on kunkin liikepankin kuuluttava yhteiseen, liikepankkien *ja Postipankki Oy:n* omistamaan vakuusrahastoon.

Säästöpankkien tai osuuspankkien keskusrahailaitoksena toimiva liikepankki voi kuitenkin liikepankkien *ja Postipankki Oy:n* vakuusrahaston sijasta liittyä säästöpankkien tai vastaavasti osuuspankkien vakuusrahastoon näiden vakuusrahastojen jäsenelle säädettyin tai määrättyin oikeuksin ja velvollisuuksin.

49 §

Liikepankkien *ja Postipankki Oy:n* vakuusrahaston säännöt ja niihin tehtävät muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 §

Vakuusrahastoa hoitaa liikepankkien valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema johtokunta, joka myös edustaa vakuusrahastoa sekä kantaa ja vastaa sen puolesta.

Vakuusrahaston valtuuskunnan ja johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja hänen varamiehensä sekä toimihenkilön velvollisuuteen pitää salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää liikepankin, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammatillisaisuudesta, on sovellettava, mitä tässä laissa on säädetty liikepankin hallintoneuvoston jäsenen sekä johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja toimihenkilön salassapitovelvollisuudesta.

51 §

Vakuusrahastoon on siihen kuuluvan liikepankin vuosittain suoritettava rahaston valtuuskunnan saman perusteen mukaan määräämä kannatusmaksu, jonka on oltava riittävä rahaston velvollisuuksiin ja tehtäviin nähden. Kannatusmaksun suuruus on pankkitarkastusviraston hyväksyttävä.

Kannatusmaksun on oltava vähintään yksi kymmeneltätuhannelta ja enintään viisi tuhanelta liikepankin omaisuustaseen loppusummas-
ta.

Vakuusrahaston johtokunta voi pankkitarkastusviraston hyväksymän perustein vapauttaa liikepankin määrääjäksi suorittamasta kannatusmaksua.

52 §

Liikepankillä ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta itselleen erotettavaksi tai sitä toiselle luovuttaa. Tätä osuutta ei myöskään saa liikepankin tileissä lukea sen varoiksi.

53 §

Vakuusrahaston varoista on suoritettava ne konkurssiin joutuneen liikepankin tallettajien saatavat ottolainaustileillä, joiden maksamiseen konkurssipesän varat eivät riitä.

54 §

Vakuusrahastosta voidaan antaa avustyslainoja tai avustuksia liikepankille, joka on kärsinyt niin

50 §

Vakuusrahastoa hoitaa liikepankkien ja *Postipankki Oy:n* valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema johtokunta, joka myös edustaa vakuusrahastoa sekä kantaa ja vastaa sen puolesta.

Vakuusrahaston valtuuskunnan ja johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja hänen varamiehensä sekä toimihenkilön velvollisuuteen pitää salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää liikepankin tai *Postipankki Oy:n*, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammatillisaisuudesta, *sovelletaan*, mitä tässä laissa on säädetty liikepankin hallintoneuvoston jäsenen sekä johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, tilintarkastajan ja toimihenkilön salassapitovelvollisuudesta.

51 §

Vakuusrahastoon on siihen kuuluvan *pankin* vuosittain suoritettava rahaston valtuuskunnan saman perusteen mukaan määräämä kannatusmaksu, jonka on oltava riittävä rahaston velvollisuuksiin ja tehtäviin nähden. Kannatusmaksun suuruus on pankkitarkastusviraston hyväksyttävä.

Kannatusmaksun on oltava vähintään 0,1 ja enintään 5 promillea *pankin taseen* loppusummasta.

Vakuusrahaston johtokunta voi pankkitarkastusviraston hyväksymän perustein vapauttaa liikepankin tai *Postipankki Oy:n* määrääjäksi suorittamasta kannatusmaksua.

52 §

Liikepankillä tai *Postipankki Oy:llä* ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta itselleen erotettavaksi tai sitä toiselle luovuttaa. Tätä osuutta ei myöskään saa *pankin* tileissä lukea sen varoiksi.

53 §

Vakuusrahaston varoista on suoritettava ne konkurssiin joutuneen liikepankin tai *Postipankki Oy:n* tallettajien saatavat ottolainaustileillä, joiden maksamiseen konkurssipesän varat eivät riitä.

54 §

Vakuusrahastosta voidaan antaa avustyslainoja tai avustuksia *pankille*, joka on kärsinyt niin

Voimassa oleva laki

suuria tappioita tai muuten joutunut sellaisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen sen toiminnan turvaamiseksi on tarpeellinen. Jos vaikeuksiin joutunut liikepankki yhdistyy toiseen liikepankkiin, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Rahaston varoja voidaan myös käyttää liikepankin tallettajien saatavien suorittamiseen konkurssi- tai selvitystilan aikana.

55 §

Ennen kuin avustuslaina tai avustus myönnetään, on todettava, etteivät liikepankin hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenet taikka toimihenkilöt ole tappioista vastuussa tai että he ovat ne korvanneet tahi antaneet niiden korvaamisesta hyväksyttävän vakuuden taikka ettei korvausta voida varattomuuden tai muun syyn vuoksi heiltä saada tahi ettei korvauksen vaatimista voida pitää kohtuullisena taikka tarkoituksenmukaisena.

Ennen kuin kysymys hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenen taikka toimihenkilön korvausvelvollisuudesta on ratkaistu, voidaan liikepankin toiminnan jatkamiseen tarpeellinen laina tai avustus antaa vain sillä ehdolla, että pankki ei luovu oikeudesta lain mukaiseen korvaukseen.

56 §

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut liikepankki joutuu konkurssi- tai selvitystilaan, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

57 §

Vakuusrahaston pääoma, jota ei ole annettu avustuslainoina liikepankeille, on sijoitettava saataviksi Suomen Pankilta tai liikepankeilta taikka kotimaisiin obligaatioihin. Näistä varoista saa kuitenkin enintään kaksikymmentäviisi prosenttia sijoittaa saataviksi liikepankeilta.

Ehdotus

suuria tappioita tai muuten joutunut sellaisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen sen toiminnan turvaamiseksi on tarpeellinen. Jos vaikeuksiin joutunut liikepankki yhdistyy toiseen liikepankkiin *tai Postipankki Oy:hyn*, avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Rahaston varoja voidaan myös käyttää liikepankin *tai Postipankki Oy:n* tallettajien saatavien suorittamiseen konkurssi- tai selvitystilan aikana.

55 §

Ennen kuin avustuslaina tai avustus myönnetään, on todettava, etteivät liikepankin *tai Postipankki Oy:n* hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenet *tai* toimihenkilöt ole tappioista vastuussa taikka että he ovat ne korvanneet tai antaneet niiden korvaamisesta hyväksyttävän vakuuden *taikka* ettei korvausta voida varattomuuden tai muun syyn vuoksi heiltä saada *taikka* ettei korvauksen vaatimista voida pitää kohtuullisena tai tarkoituksenmukaisena.

Ennen kuin kysymys hallintoneuvoston tai johtokunnan jäsenen taikka toimihenkilön korvausvelvollisuudesta on ratkaistu, voidaan *pankin* toiminnan jatkamiseen tarpeellinen laina tai avustus antaa vain sillä ehdolla, että pankki ei luovu oikeudesta lain mukaiseen korvaukseen.

56 §

Jos vakuusrahastosta lainaa saanut *pankki* joutuu konkurssi- tai selvitystilaan, avustuslainan takaisin maksamiseen saa käyttää vain niitä pankin varoja, jotka jäävät jäljelle, kun pankin muut sitoumukset on täytetty.

57 §

Vakuusrahaston pääoma, jota ei ole annettu avustuslainoina liikepankeille *tai Postipankki Oy:lle*, on sijoitettava saataviksi Suomen Pankilta, liikepankeilta *tai Postipankki Oy:ltä* taikka kotimaisiin obligaatioihin. Näistä varoista saa kuitenkin enintään 25 prosenttia sijoittaa saataviksi liikepankeilta *tai Postipankki Oy:ltä*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

*Liikepankkien vakuusrahaston varat siirtyvät
tämän lain voimaan tullessa liikepankkien ja
Postipankki Oy:n vakuusrahaston varoiksi.*

5.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 2 §, 10 §:n *Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa* koskevan nimikkeen 3 kohta, 47 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti sekä 57 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § 9 päivänä maaliskuuta 1979 annetussa laissa (293/79), 10 §:n *Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa* koskevan nimikkeen 3 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (585/87), 47 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (979/84), 51 §:n 1 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (512/77) sekä 57 §:n 1 momentti 19 päivänä marraskuuta 1971 annetussa laissa (776/71), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

2 §

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, kansaneläkelaitos, Kehitys- aluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy, *Postipankki* ja Suomen Pankki sekä virka-asioissa valtion viranomaiset.

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraaviin määriin:

Päätös, pöytäkirjanote tai muu toimituskirja,
jolla myönnetään lupa tai oikeus:

3) pankkiliikkeen tai sijoitusrahastolaissa (480/87) tarkoitettun rahastoyhtiön toiminnan harjoittamiseen:

a) liikepankin perustamiseen 182 000 markkaa;

b) säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluotto- pankin, hypoteekkiyhdistyksen tai luotto-osa- keyhtiön perustamiseen 35 000 markkaa;

c) liikepankin, säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluotto- pankin tai hypoteekkiyhdistyksen sivukonttorin taikka rahastoyhtiön perustamiseen Suomessa 18 000 markkaa ja liikepankin sivu- konttorin perustamiseen ulkomaille 30 000 markkaa;

d) liikepankille tai kiinnitysluotto- pankille si- joittaa ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten osakkeisiin, osuuksiin ja muihin osakkuuksiin, 10 000 markkaa.

Päätöksestä, joka annetaan pankin tai muun rahalaitoksen hakemukseen ja koskee sen liikettä

Ehdotus

2 §

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, kansaneläkelaitos, Kehitys- aluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Ra- hasto Oy ja Suomen Pankki sekä virka-asioissa valtion viranomaiset.

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esi- tettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mi- käli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava lei- malla seuraaviin määriin:

Päätös, pöytäkirjanote tai muu toimituskirja,
jolla myönnetään lupa tai oikeus:

3) pankkiliikkeen tai sijoitusrahastolaissa (480/87) tarkoitettun rahastoyhtiön toiminnan harjoit- tamiseen:

a) liikepankin perustamiseen 200 000 mark- kaa;

b) säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluotto- pankin, hypoteekkiyhdistyksen tai luotto-osa- keyhtiön perustamiseen 39 000 markkaa;

c) liikepankin, säästöpankin, osuuspankin, *Postipankki Oy:n*, kiinnitysluotto- pankin tai hy- poteekkiyhdistyksen sivukonttorin taikka rahasto- yhtiön perustamiseen Suomessa 20 000 markkaa ja liikepankin tai *Postipankki Oy:n* sivukonttorin perustamiseen ulkomaille 33 000 markkaa;

d) liikepankille, *Postipankki Oy:lle* tai kiinni- tyslusto- pankille sijoittaa ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten osakkeisiin, osuuksiin ja muihin osakkuuksiin, 11 000 markkaa.

Päätöksestä, joka annetaan pankin tai muun rahalaitoksen hakemukseen ja koskee sen liikettä

Voimassa oleva laki

sekä julkaistaan säädöskokoelmassa, on sen lisäksi, mitä tässä edellä on säädetty, suoritettava leimaveroa 600 markkaa kultakin sekä suomen- että ruotsinkielisen säädöskokoelman sivulta, jolle päätös on painettu.

47 §

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on, kun se annetaan valtiokonttorille, liikepankille, säästöpankille, kiinnitysluottolaitokselle, vakuutuslaitokselle, eläkelaitokselle, osuuspankille, pankkiiriliikkeelle, luotto-osakeyhtiölle tai muulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kassalle, leimattava, mikäli siitä ei ole aikaisemmin kiinnitystä tai maksua haettaessa suoritettu niin paljon leimaveroa kuin jäljempänä säädetään, pääoman suuruuden mukaan kultakin täydeltä markalta seuraavin määrin:

enintään 9 kuukauden ajaksi tehty, 1,6 prosenttia vuodessa;

yli 9 kuukauden ajaksi tehty taikka vaadittaessa tai irtisanomisen jälkeen maksettava, 1,6 prosenttia.

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion varoista tai rahastoista annetaan laina tahi joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, liikepankille, säästöpankille, osuuspankille, Postipankille, Suomen Hypoteekkiyhdistykselle tai Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:lle annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion varoista tai rahastoista saaduista varoista, tai lainasta, jonka osuuspankki antaa osuuspankkien vakuusrahastolle tai Osuuspankkien Keskuspankki Oy:lle tai säästöpankki säästöpankkien vakuusrahastolle tai Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankille tahi liikepankki liikepankkien vakuusrahastolle. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat *Postipankin* ja kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten sekä maatilalain (188/77) mukaan myönnettyjä lainoja koskevat saamistodisteet sekä opintotukilaissa (28/72) tarkoitettuja lainoja koskevat saamistodisteet samoin kuin Kehitysaluerahasto Oy:n varoista myönnettyjä lainoja koskevat saamistodisteet.

Ehdotus

sekä julkaistaan säädöskokoelmassa, on sen lisäksi, mitä tässä edellä on säädetty, suoritettava leimaveroa 660 markkaa kultakin sekä suomen- että ruotsinkielisen säädöskokoelman sivulta, jolle päätös on painettu.

47 §

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on, kun se annetaan valtiokonttorille, liikepankille, säästöpankille, kiinnitysluottolaitokselle, vakuutuslaitokselle, eläkelaitokselle, osuuspankille, *Postipankki Oy:lle*, pankkiiriliikkeelle, luotto-osakeyhtiölle tai muulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kassalle, leimattava, mikäli siitä ei ole aikaisemmin kiinnitystä tai maksua haettaessa suoritettu niin paljon leimaveroa kuin jäljempänä säädetään, pääoman suuruuden mukaan kultakin täydeltä markalta seuraavin määrin:

1) enintään 9 kuukauden ajaksi tehty, 1,6 prosenttia vuodessa; sekä

2) yli 9 kuukauden ajaksi tehty taikka vaadittaessa tai irtisanomisen jälkeen maksettava, 1,6 prosenttia.

51 §

Saamistodisteita annettaessa sekä kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta vapaa on saamistodiste, jota vastaan valtion varoista tai rahastoista annetaan laina taikka joka kunnalle, kunnalliselle rahastolle, liikepankille, säästöpankille, osuuspankille, *Postipankki Oy:lle*, Suomen Hypoteekkiyhdistykselle tai Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy:lle annetaan lainasta, joka on myönnetty valtion varoista tai rahastoista saaduista varoista. *Myös sellaista lainaa koskeva saamistodiste on leimaverosta vapaa*, jonka osuuspankki antaa osuuspankkien vakuusrahastolle tai Osuuspankkien Keskuspankki Oy:lle taikka säästöpankki säästöpankkien vakuusrahastolle tai Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankille taikka liikepankki tai *Postipankki Oy* liikepankkien ja *Postipankki Oy:n* vakuusrahastolle. Niin ikään ovat leimaverosta vapaat *saamistodisteet, jotka koskevat kansaneläkelaitoksen varoista asunnonrakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja, maatilalain (188/77) mukaan myönnettyjä lainoja, opintotukilaissa (28/72) tarkoitettuja lainoja tai Kehitysaluerahasto Oy:n varoista myönnettyjä lainoja.*

Voimassa oleva laki

57 §

Arvopaperien luovutus on leimaverosta vapaa, jos ostajana tai myyjänä on Suomen valtio, kansaneläkelaitos, Kehitysaluerahasto Oy, *Posti-pankki* tai Suomen Pankki ja luovutus viimeksi mainitussa tapauksessa tapahtuu pankin omaan tai valtion lukuun.

— — — — —

Ehdotus

57 §

Arvopaperien luovutus on leimaverosta vapaa, jos ostajana tai myyjänä on Suomen valtio, kansaneläkelaitos, Kehitysaluerahasto Oy tai Suomen Pankki ja luovutus viimeksi mainitussa tapauksessa tapahtuu pankin omaan tai valtion lukuun.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 198 . _____

